

ADOPTION

BØRN OVER GRÆNSER

Adopterede og enlige mødre kritiserer global trafik med børn
s. 32 /

MUSIK

STJERNE PÅ SWAHILI

Østjyden Mzungu Kichaa hiter stort med hiphop i Tanzania
s. 40 /

ERHVERV

INSEKTER KAN OG BØR SPISES

Fattige bønder i u-landene kan tjene stort på at dyrke og sælge kravl som græshopper, biller og orme – og så er insekter i øvrigt sundt
s. 6 /

udvikling

DANMARKS
GLOBALE MAGASIN

- NR 6 • 2012 • DEC/JAN • 39. ÅRGANG -

DET IRAK, VI EFTERLOD

Er drømmen om demokrati
endt i et mareridt?

s.44 /

Vinder af Bording-prisen 2012
for visuel formidling

udvikling

ABONNEMENT

Udvikling er gratis og udkommer seks gange om året.

Bestilling af abonnement og ændring af adresse:

www.udvikling.dk

Bestilling af tidligere numre:

www.danida-publikationer.dk

Abonnementsservice: distribution@rosendahls.dk,

tlf. 4322 7300

Næste nummer udkommer 5. februar 2013.

REDAKTION

Redaktør: Stefan Katic (SK)

Journalist: Ulrikke Moustgaard (ULM)

– ulrman@um.dk, tlf. 3392 0932

Journalist: Jeppe Villadsen (JV)

Events og markedsføring: Sara Leth

– sarlet@um.dk, tlf. 3392 1842

Ansvarshavende ifølge medieansvarsloven:

Jesper Ferslov Andersen, kontorchef,

Udenrigsministeriets Presseenhed

Design: Esben Niklasson, Layout: India

Tryk: Arco Grafisk. Papir: 115 gram MultiArt Matt

DETTE NUMMER

NR 6 – 2012 – DECEMBER/JANUAR – 39. ÅRGANG

Udgivelsesdato: 11. december 2012

Redaktionen afsluttet 26. november 2012

Trykplag: 15.948.

ISBN 978-87-7087-684-1 (tryk)

ISBN 978-87-7087-685-8 (elektronisk)

ISSN 0106-0570

Forside: Flemming Dupont (ill.) & AFP/Scanpix & Colourbox

Fotos s. 3: Pieter Hugo & Amr Nabil/Polfoto & Lars Bertelsen/Scanpix & Dunia Duara/Flickr Creative Commons & Sven Torfinn/Panos/Polfoto & The New York Times/Redux/Scanpix

ANNONCESALG

Treu Media: jt@treumedia.dk eller tlf. 3333 0680

UDGIVER

Danida, Udenrigsministeriet

Asiatisk Plads 2, 1448 København K

Danida er betegnelsen for Danmarks statslige udviklingssamarbejde, som er et aktivitetsområde under Udenrigsministeriet.

Artikler i *Udvikling* udtrykker ikke nødvendigvis

Udenrigsministeriets synspunkter.

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA 50

DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE
1962-2012

DANSKE MEDIER

MIX
From responsible
sources
FSC® C089429

“

Hvorfor er så mange ngo'er fyldt med unge, som ikke er i stand til at forholde sig til os som mennesker? (...) Hvis du nærmer dig mig med et verdenssyn, hvor du er privilegeret, og jeg har brug for din hjælp, er der ingen mulighed for at få et autentisk forhold.

Magatte Wade,
sengalesisk forretningskvinde,
i debatindlæg i The Guardian, 4. oktober 2012.

De bidrager til dette nummer

Regner Hansen,
København

Leguan var det mest vidtgående, som journalist Regner Hansen havde fortæret. Det var i det sydlige Mexico, og det smagte vidunderligt. Men insekter – gys! Han forestillede sig knasende kakerlakker. Spiselige insekter kan dog også være en forarbejdet ingrediens i et måltid. Læs om en oversat kilde til animalsk protein og et indtægtsgrundlag i en voksende verden. (s. 6)

Vibeke Rask Grøn,
Mogadishu

Som selvstændig journalist arbejder Vibeke Rask Grøn jævnlige i forskellige afrikanske lande, men det var første gang turen gik til Somalia. Kulisse-mæssigt var det som at træde ind i filmen *Black Hawk down*, men indbyggerne i "verdens farligste hovedstad", Mogadishu, mødte den rejsende med store varme smil og glade optimistiske forventninger til en fremtid i fred nu. (s. 50)

Jan Kjær,
Dar Es Salaam

Tonerne af Youssou N'Dour, Salif Keita og Cesaria Evora høres ofte i journalist Jan Kjær's hjem. Han nyder at danse til afrikanske rytmer, og efter tre år i Tanzania taler han også et anstændigt swahili. Historien om danske Mzungu Kichaa, som er megastjerne i Tanzania og synger på det lokale sprog, var derfor en ønskeopgave for udviklingsjournalisten. (s. 40)

Tanzania elsker
Espen **s.40 /**

Al Qaedas Afrika
s.18 /

udvikling

UDVIKLING

EU vil redde flere liv med frivillige **s.4 /**

Problematiske pesticider i u-landene **s.4 /**

Adopterete råber op: Må børn eksporteres? **s.32 /**

Mogadishu: En by vågner efter krigen **s.50 /**

Sidste omgang med styrelsen **s.54 /**

POLITIK

Islamiske grupper skaber frygt i Afrika **s.18 /**

Først oprør – nu venter Libyen på retsopgør **s. 25 /**

Filippinsk fred er omsider på vej **s.25 /**

Uro og oprør hærger DR Congo **s.25 /**

Foreign Affairs: Det Irak, vi efterlod **s.44 /**

Somalia smiler **s.50 /**

ERHVERV

Ny madrevolution: Insekter skal da spises **s.6 /**

Arabisk fond søger bejlere **s.14 /**

Fra slum til hæder og skosucces **s.17 /**

Iværksættere skal inspireres **s.17 /**

Nu du teste dit træ for gode gener **s.17 /**

KULTUR

Fotoserie: Nørdet i Nollywood **s.8 /**

Saudiarabiske mestre i satire **s. 28 /**

Kunst som menneskerettighed **s.31 /**

Espen fra Skanderborg hiter i Afrika **s.40 /**

Universiteter uden klasseskel **s.43 /**

FASTE SIDER

Anmeldelse: Ny bog om Burma **s.26 /**

Kronik: Ambassadens mødre **s.56 /**

Navne: Pris til somalisk kvindeforkæmper **s.60 /**

Asiatisk Plads: Nyt om dansk bistand **s.61 /**

IndVikling: Farlige bilister **s.62 /**

VILD MED VAMPIRER

Kom med bag kulisserne hos verdens tredjestørste filmindustri: Nigerias Nollywood.

FOND SØGER BEJLERE

Den ét år gamle arabiske investeringsfond savner danske virksomheder, der tør investere i Mellemøsten.

I DEN BEDSTE MENING

Voksne adoptivbørn og enlige mødre stiller skarpt på den globale trafik med børn til rige lande.

Dansk u-landsbistand i top

DEN DANSKE UDVIKLINGSSTØTTE er verdens bedste.

Det mener den amerikanske tænketank Center for Global Development (CDG), som har rangordnet 27 giverlandes udviklingsbistand.

Tænketanken vurderer blandt andet, hvordan udviklingsstøtten håndteres i forhold til miljø, sikkerhed, handel og teknologi, og de enkelte lande vurderes i forhold til deres potentiale for at hjælpe. Det er også en af årsagerne til, at et lille land som Danmark kan ende foran USA.

Udviklingsminister Christian Friis Bach (R) er tilfreds:

“Den danske udviklingsbistand skaber forandring og konkrete resultater for verdens fattige,” siger han. •/SUS

Europa vil redde flere liv

Nyt stort korps af EU-frivillige skal sendes ud i verden efter katastrofer. Kritikere frygter, det er et beskæftigelsesprojekt.

AF SUSANNE SAYERS

DER BLEV JUBLET i Bruxelles, da EU i oktober blev tildelt en af verdens mest prestigefyldte priser, Nobels fredspris, for sit arbejde for fred, forsoning og menneskerettigheder i seks årtier. Og EU's ambitioner på feltet bliver ikke mindre i de kommende år. Tusindvis af europæere skal nemlig uddannes til frivilligt at tage af sted og hjælpe med at redde liv, når katastrofer rammer et sted på kloden.

Korpset af frivillige skal være klar i 2014, og EU-Kommissionen har afsat knap 1,8 milliarder kroner til det kommende korps af nødhjælpsarbejdere frem til 2020.

Villigheden er til stede. EU-tal viser, at otte ud af 10 europæere støtter ideen om at sende frivillige af sted for at hjælpe. Men ideen modtages ikke med samme begejstring overalt.

NEJ TIL POLITIK

Stig Hammerhøj, der er chef for Beredskabsstyrelsens internationale beredskab og dermed for den danske udsendelse af hjælp til katastrofer, frygter, at et stående EU-korps kan gøre udsendelse af hjælp til en politisk beslutning.

“I dag udsender vi, når vi bliver bedt om det, fuldstændig uafhængigt af om det er lande, vi normalt er enige med eller ej. Jeg kan være bekymret for, om det samme vil være tilfældet, hvis det er EU, der skal træffe beslutningen,” siger Stig Hammerhøj.

Han understreger også, at flere frivillige ikke nødvendigvis giver et bedre beredskab.

“Det vigtigste er, at man gør sig klart, hvilken hjælp der er behov for. Nogle gange handler det mere om specialister end om antal. For eksempel er sydeuropæerne rigtig gode til skovbrande, for det har de erfaringer med, mens vi er rigtig gode til at koordinere katastrofehjælp på stedet.”

ALTERNATIV TIL JOB

Andre kritikere frygter, at målet for EU mere handler om jobskabelse end om nødhjælp. I Grækenland er hver anden ung uden job, og det græske håb er, at korpset kan give de unge grækere noget værdigt at tage sig til, mens de venter på et rigtigt job, og landet har presset på for at få korpset på budgettet.

EU's nødhjælpskommissær, Kristalina Georgieva, afviser kritikken og siger, at EU har arbejdet tæt sammen med ngo'er og gennemført flere pilotprojekter for at sikre den bedste mulige ramme for korpset.

EU har tidligere luftet planer om frivillige fredskorps, men dengang var tanken også, at frivillige kunne hjælpe til i krigs- og konfliktområder. Det er ikke umiddelbart meningen med det nye korps, blandt andet på grund af sikkerhedsproblemerne.

1. januar er det 40 år siden, Danmark indtrådte i EU-samarbejdet. •

Nigeria står under vand

DEN VÆRSTE NATURKATASTROFE i 50 år har ramt Nigeria, efter floden Niger under den årlige regnsæson er gået over sine bredder.

Oversvømmelserne begyndte i juli og har nu bredt sig, så store dele af det centrale Nigeria står under vand. Flere hundrede mennesker meldes ifølge nyhedsmedier dræbt, og det anslås, at 2,1 millioner mennesker har måttet forlade deres hjem, der i stedet er blevet overtaget af flodheste, slanger og krokodiller, der kommer med de store mængder vand.

Nigerias præsident Goodluck Jonathan kaldte i oktober situationen for en "national katastrofe" efter et besøg i de hårdest ramte områder, hvor fødevarepriser er steget med op til 70 procent, og drikkevandet er blevet forurenset. Der er dog håb: I oktober begyndte vandet at trække sig tilbage, så nødhjælpsorganisationer endelig kan bevæge sig ind i de ramte områder. • /JOSEPHINE CHRISTINE HALD

Dansk nultolerance over for svindel

DANMARK HAR MIDLERTIDIGT SUSPENDERET alle direkte udbetalinger af udviklingsbistand til Ugandas regering efter, at Ugandas Rigsrevisor har offentliggjort en rapport om svindel med donormidler i det ugandiske statsministerium.

Ugandas Rigsrevision har påvist uregelmæssigheder og snyd, som omfatter omkring halvdelen af en samlet støtte på cirka 150 millioner kroner fra Sverige, Norge, Storbritannien, Irland og Danmark.

Pengene var tiltænkt den ugandiske regerings genopbygning af det fattige nordlige Uganda efter den bevæbnede gruppe Lords Resistance Armys hærgen gennem 20 år.

"Danmark har nultolerance i forbindelse med svindel med bistandsmidler," siger udviklingsminister Christian Friis-Bach.

Dog fortsætter dansk støtte til blandt andet retssystemet, folkelige foreninger, den private sektor, til menneskerettighedskommission, ombudsmand og andre aktører uden for regeringen. • /REGNER HANSEN

Sprøjtegift dræber millioner

DE ØGER UDDELTET på en mark, men de menneskelige omkostninger er høje. Der er nu så mange afrikanske, der bliver syge eller dør på grund af landbrugsgifte, at udgiften overstiger den samlede udviklingsbistand til sundhed i Afrika, inklusive de penge, der går til bekæmpelse af hiv og aids.

Det konkluderer rapporten *Global Chemicals Outlook* fra FN's miljøprogram UNEP, som advarer om, at pesticidforgiftning er ved at udvikle sig til en menneskelig og økonomisk katastrofe i flere u-lande. Et studie fra Sudan viser, at kvinder beskæftiget i landbruget har tre gange så stor risiko for at abortere som gennemsnittet på grund af brugen af pesticider.

Rapporten anslår også, at hvis udviklingen fortsætter som nu, vil pesticidforgiftninger have kostet de afrikanske lande syd for Sahara op mod 90 milliarder dollars, altså omkring 500 milliarder kroner, mellem 2005 og 2020. Samme tendens ses i Asien.

Ifølge UNEP er der akut behov for langt bedre håndtering af kemikalier i det hele taget, da forskellige former for kemikalieforgiftning nu er en af de hyppigste dødsårsager med omkring fem millioner årlige dødsfald, mens omkring 86 millioner mennesker skades for livet. Til sammenligning koster hiv/aids årligt to millioner liv. • /SUS

FRA BZZZZZ TIL BUSINESS

Insekter udgør et kæmpemæssigt potentiale som mad og foder i en verden med stadig flere munde at mætte. Fattige bønder opdager, at insektproduktion er en forholdsvis enkel vej til at skaffe en indkomst. Også i rige lande bliver der eksperimenteret med, hvad vi traditionelt opfatter som kravl.

AF REGNER HANSEN

■ VANKHAM DUANGBUTBY begyndte at opdrætte fårekylinger for fem år siden. Det skete i to plastictonder. Det gik over forventning. Ansportet af sin søn udvidede hun gradvist og har nu 56 grå tønder. Hun opnår en gennemsnitlig månedlig indtægt på, hvad der svarer til 650 kroner, ved at sælge de fuldfede insekter på det lokale marked.

Vankham er en midaldrende kvinde, som bor i udkanten af Laos' hovedstad, Vientiane. Hendes lille virksomhed kræver hverken meget plads eller kapital.

Flere og flere fattige bønder rundt om i verden opdager, at insektproduktion er en forholdsvis enkel vej til at skabe en indtægt. Hos os opfatter vi stadig insekter som kravl. Tænk blot på de forfærdede reaktioner over restaurant Nomas leg med myrer tidligere i år. Men i resten af verden – Sydøstasien, Afrika og Latinamerika – har insekter været en del af kosten gennem århundreder. I Laos spiser folk ristede fårekylinger og græshopper sammen med øl. Også andre steder er insekter eftertragtet som snack eller ingrediens i hovedmåltider. Derfor er der penge i det.

Yupa Hanboonsong fortæller fra det nordøstlige Thailand, hvor hun er lektor i insekter på Khon Kaen Uni-

versitet, at 20.000 bønder i området ernærer sig ved at opdrætte fårekylinger. For de flestes vedkommende er det deres eneste indtægtskilde. "Prisen er meget god," siger Yupa Hanboonsong, som også er teknisk leder af projektet. Fårekylingerne bliver afsat til opkøbere og ender blandt andet i en førende thailandsk supermarkeds kædes butikker.

“

Insekters cyklus er kort, og der er et usædvanligt højt afkast

Paul Vantomme,
FN's fødevare- og landbrugsorganisation (FAO)

PROTEINBOMBER

Insekter udmærker sig ved at have et højt proteinindhold sammenlignet med husdyr. Insekter kræver ikke landbrugsjord, hvilket fattige bønder har svært ved at få adgang til. Og insekter er ikke skidt for klodens klima til forskel fra kvæg, som udleder drivhusgassen metan. Heller ikke fisk synes at kunne tilfredsstille behovet for animalsk protein, nu hvor Jordens befolkning har rundet syv milliarder og fortsat vokser.

FN's fødevare- og landbrugsorganisation (FAO), har indledt en kampagne for at skabe øget opmærksomhed om det kæmpemæssige potentiale ved insekter. 2,5 milliarder mennesker er allerede vant til spiselige insekter. Langt de fleste insekter bliver hentet i skoven eller på overdrev, for eksempel ved at bruge et kæmpemæssigt net. Men der er mere fremtid i at avle dem selv. Derved eliminerer man også risikoen for at forstyrre økosystemet.

"Produktion af insekter kan blive en global forretning," siger Paul Vantomme. Han leder FAO's arbejde med spiselige insekter fra hovedkvarteret i Rom.

"Opdræt kan foregå hvor som helst og i hvilken som helst skala. Man kan begynde i det små og bruge det som supplement til kosten – og derfra udvide og gøre det til en indtægtskilde. Det er lavteknologisk og kan bidrage til udvikling i landlige områder, men også i storbyer. Insekters cyklus er kort, og der er et usædvanligt højt afkast," siger Vantomme.

FAO arbejder på at øge kommercialiseringen af spiselige insekter gennem informationsdeling på tværs af kontinenterne. FAO forsøger også at få insekter anerkendt i relevante internationale sammenhænge som en vigtig fødekilde.

NSENENE (STEGTE GRÆSHOPPER) ER EN SÅ STOR DELIKASSE I UGANDA, AT KUN MÆND MÅTTE SPISE DE LÆKRE INSEKTER I GAMLE DAGE.

LOKALT OG NÆRENDE

Også Danida interesserer sig for spiselige insekter og støtter blandt andet et projekt, som foregår i Cambodja og Kenya. Projektet ledes af Institut for Human Ernæring på Københavns Universitet og har til formål at mindske fejlnærering blandt børn gennem en bedre udnyttelse af traditionelle fødevarer. Blandt dem er insekter, som foruden animalsk protein (mere komplet end vegetabilsk protein) indeholder jern, andre mineraler og fedt. Projektet består i at fremstille færdig babymad på basis af lokale produkter. I Cambodja indgår der 1,8 procent edderkopper i babymaden, kaldet WinFood, i Kenya 10 procent termitter.

Resultaterne er opmuntrende, oplyser lektor Nanna Roos fra Institut for Human Ernæring. Det næste er at undersøge mulighederne for at øge produktionen af babymad og folks vilje til at betale for den. Desuden er det hensigten at skaffe indsigt i den

uformelle markedsøkonomi for spiselige insekter i Cambodja.

“Der mangler en officiel anerkendelse af, hvor meget spiselige insekter betyder for den lokale økonomi,” forklarer Nanna Roos.

I FÆRDIGMAD OG FODER

I de rigere dele af verden er der en kulturel modvilje mod at spise insekter, mens vi godt kan lide for eksempel rejer. Spørger man eksperter, er det derfor mere oplagt i Europa og Nordamerika med insekter som ingrediens i færdige fødevarer og – først og fremmest – med insekter i dyrefoder.

Blandt de få virksomheder i denne nye niche er Green Kow i Belgien, som er ved at udvikle smørrepålæg baseret på blandt andet melorm, larven af melbillen. Det skal være en delikatesse henvendt til first movers, og derfra kan ideen sprede sig. Lanceringen sker med slagordet: “Fugle kan flyve. De spiser insekter. Har du lyst til at prøve?”

Men Damien Huysmans, direktør for Green Kow, afventer godkendelse fra EU. Spiselige insekter falder ind under den såkaldte Novel Food-forordning. Fødevaren skal godkendes ud fra hensynet til beskyttelsen af forbrugernes helbred. Problemet er her som i andre sammenhænge, at der hidtil kun er sparsom forskning om insekter som menneskeføde.

“Vi ved ikke, om det lykkes. Vi er måske for tidligt ude,” siger Damien Huysmans.

Når det gælder insekter i dyrefoder, er der andre skrappe regler at indordne sig under som følge af køgalskabskrisen.

“Hvis spiselige insekter skal blive en forretning i de rige lande, er der brug for tydelige formuleringer, for at landmænd, industrien og investorer vil satse på det. De skal vide, hvad der er tilladt. De skal vide, hvad der må handles med,” siger Paul Vantomme fra FAO. • / REGNER HANSEN ER FREELANCE-

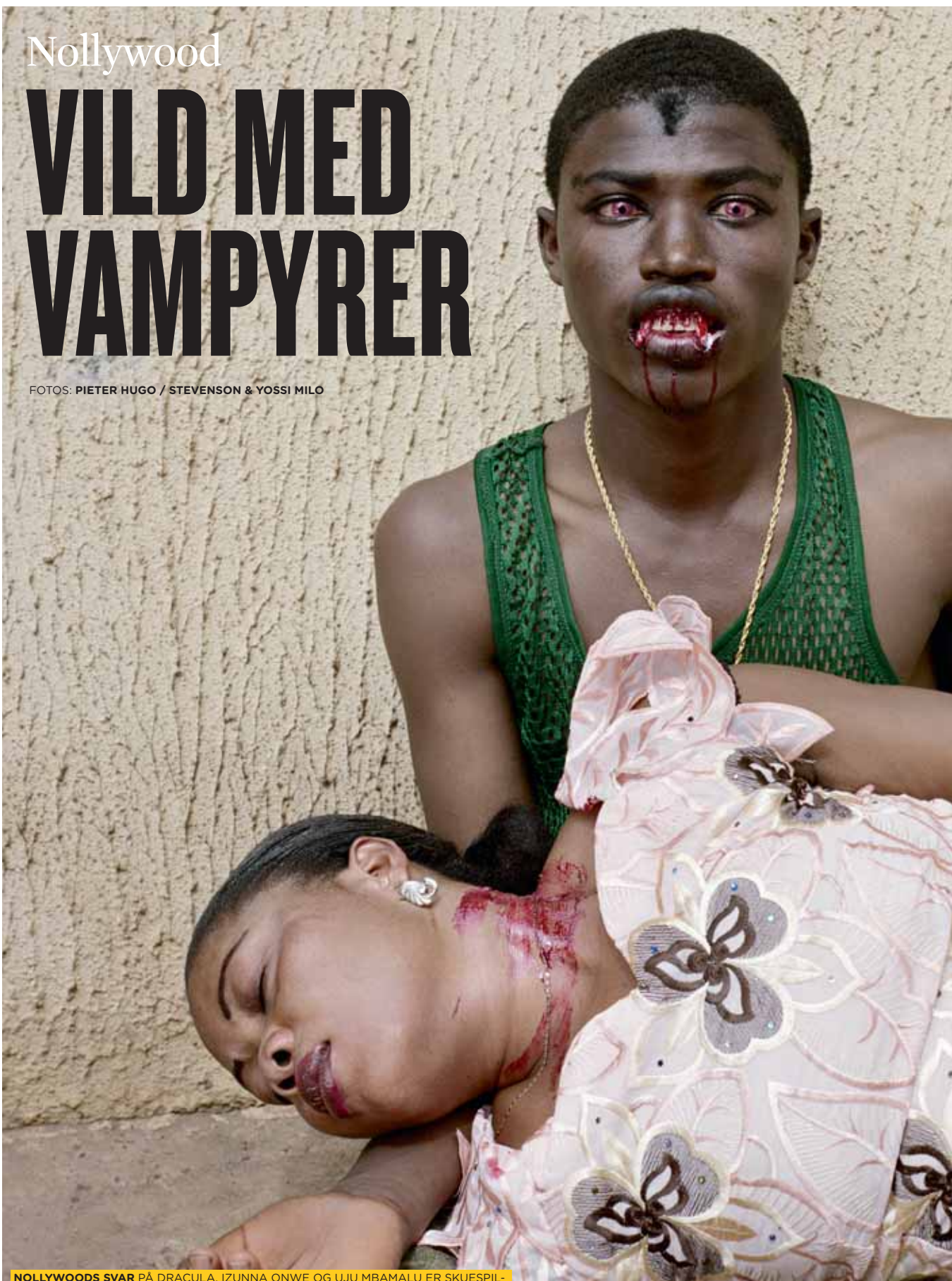
JOURNALIST

Nollywood

VILD MED VAMPYRER

FOTOS: PIETER HUGO / STEVENSON & YOSI MILO

8/

NOLLYWOODS SVAR PÅ DRACULA. IZUNNA ONWE OG UJU MBAMALU ER SKUESPIL-
LERE I EN AF DE ABSOLUT MEST POPULÆRE FILMGENRER I NIGERIA: VAMPYRFILM.

■ EN MASKEKLÆDT øksemorder slentrer ned ad gaden, en varulv nyder en kold cola på en café, mens en vampyr slapper af med sit seneste offer med blodet løbende ned ad hagen. Nigeria er ikke overrendt af overnaturlige væsner, men derimod hjemsted for en blomstrende filmindustri, der hele tiden bliver større.

Nollywood, den nigerianske filmindustri, spytter hvert år mellem 1.000 og 2.000 film ud på det afrikanske marked, og det gør Nollywood – målt i antal film – til verdens næststørste filmindustri efter indiske Bollywood. Filmene har et lavt budget, og det kan tage helt ned til 14 dage at lave en film – hvilket også betyder, at nogle af de store nigerianske skuespillere medvirker i op mod 20 film om året.

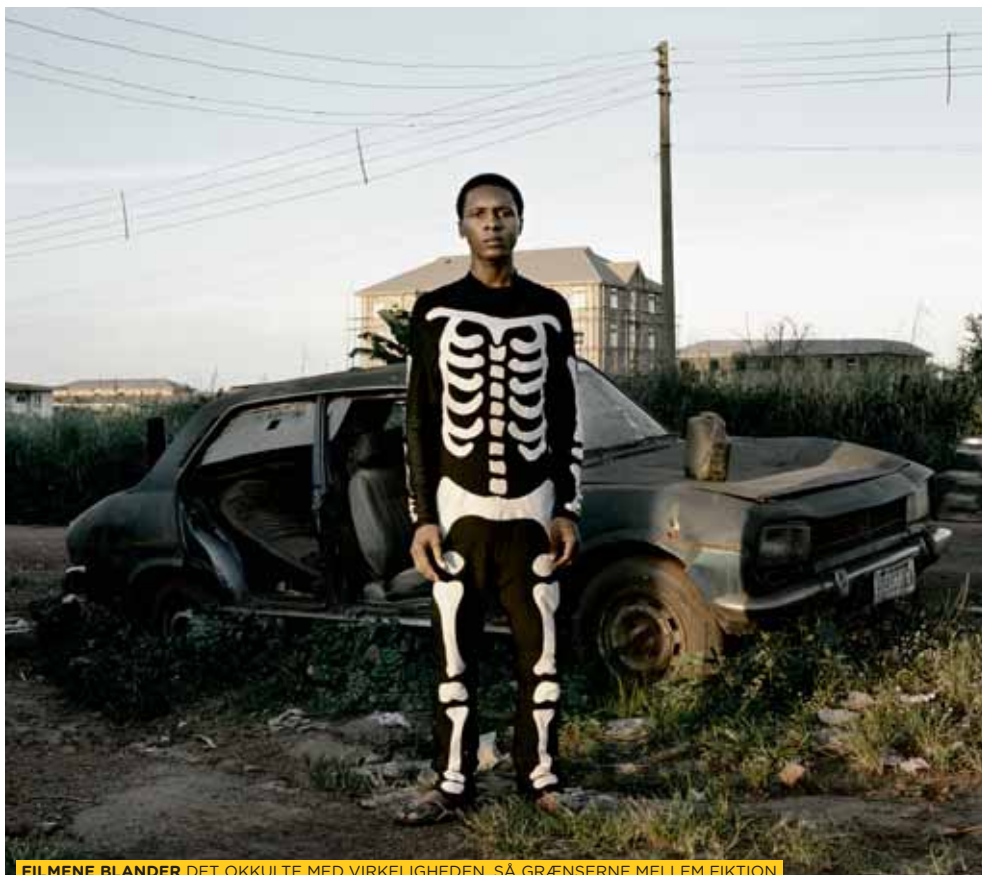
Nollywood er vokset voldsomt siden 1992, da den meget populære film *Living in Bondage* havde premiere. Filmindustrien i dag er den næststørste aftager af arbejdskraft i Nigeria, og Nollywood omsætter for mellem 200 og 250 millioner dollars om året.

Filmene handler om hverdagsproblemer med kærlighed, religion og aids i det moderne afrikanske samfund, men de absolut mest populære film handler om voodoo, det okkulte og overnaturlige. I stedet for at optage filmene i studier bruger instruktørerne de nigerianske byer og naturen som kulisser, og skuespillerne er oftest lokale. Det er med til at holde omkostningerne nede. • /JOSEPHINE

CHRISTINE HALD

**NOLLYWOODFILM ER FYLDT MED SYMBOLER OG MYTER, OG DET HAR FOTO-
GRAFEN PIETER HUGO FANGET. HER VARULVEN EMEKA UZZI I BYEN ENUGU.**

FILMENE BLANDER DET OKKULTE MED VIRKELIGHEDEN, SÅ GRÆNSERNE MELLEM FIKTION OG VIRKELIGHED UDVISKES. HER ER CLINTON IBETO KLAR TIL ACTION SOM SKELET.

11/

SKUESPILLER ROSE NJOKU HOLDER NOLLYWOOD-FANEN HØJT - DE NIGERIANSCHE FILM ER OFTEST MEGET DRAMATISKE OG BLDIGE OG FYLDT MED EFFEKTER.

NOLLYWOOD

- Filmindustrien i Nigeria producerer mellem 1.000 og 2.000 film om året, og antallet stiger konstant.
- Filmene kommer typisk direkte på dvd eller video.
- Filmindustrien er den næststørste industri i Nigeria efter olieindustrien.
- Nollywood er verdens næststørste filmindustri målt på antal film, men tredjestørste målt på omsætning.
- Filmene har et lavt budget og kan ofte produceres for mindre end 14.000 dollars, hvor amerikanske Hollywood-produktioner har budgetter på flere hundrede millioner dollars.

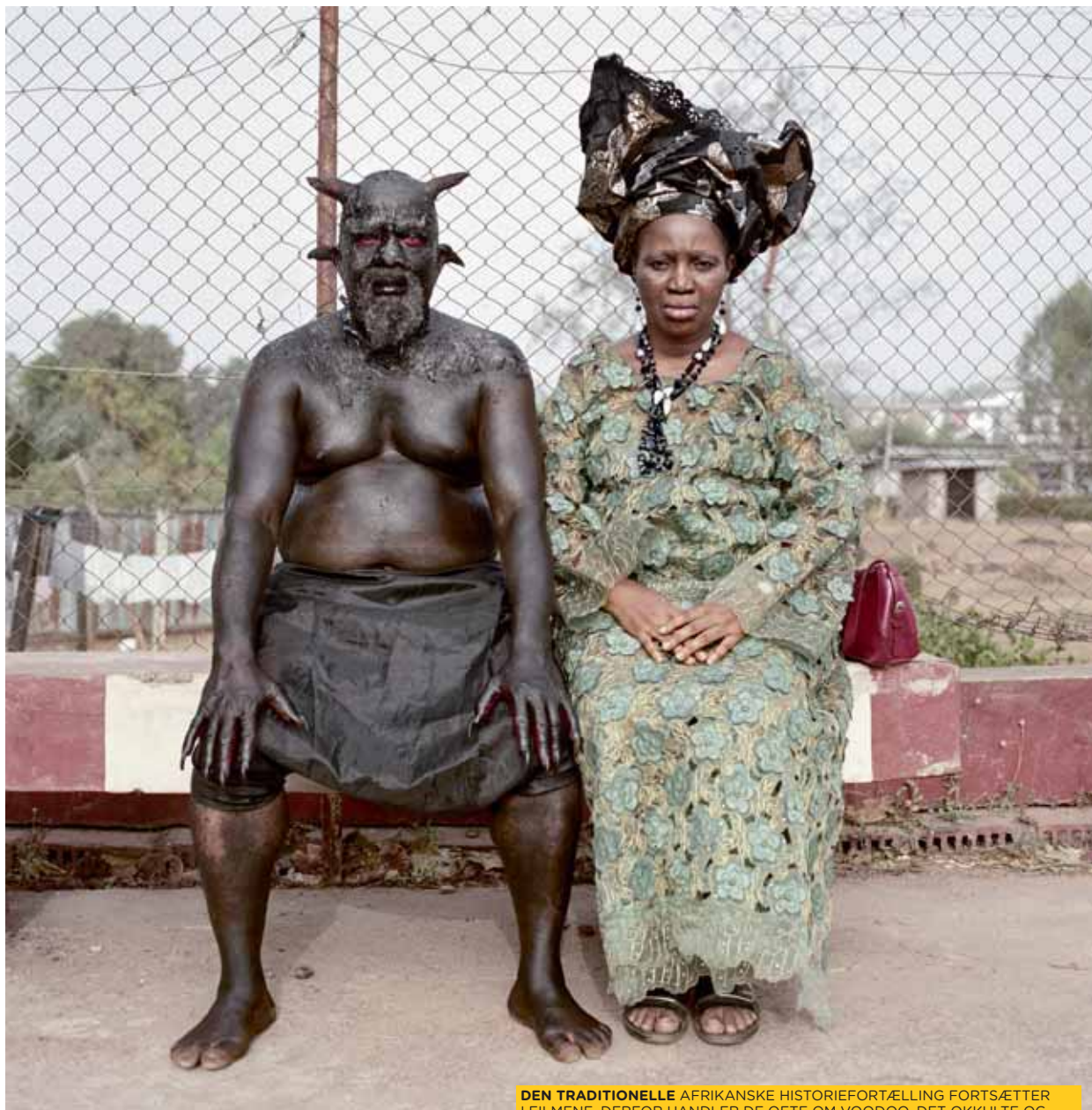
>

NOLLYWOODFILMENE ER MERE POPULÆRE I VESTAFRIKA END DE STORE HOLLYWOOD-PRODUKTIONER, PÅ TRODS AF AT FILMENE HAR ET MEGET LAVERE BUDGET. TARRY KING IBUZOS MUMIEKOSTUME HER HAR NÆPPE VÆRET DYRT.

SKUESPILLERNE ER OFTE LOKALE SOM SKUESPILLEREN OBECHUKWU NWOYE, OG NOGLE AF DEM MEDVIRKER I OP MOD 20 FILM OM ÅRET. BEMÆRK KASKETTEN FRA TYSKE BUNDESMARINE.

DEN TRADITIONELLE AFRIKANSKE HISTORIEFORTÆLLING FORTSÆTTER I FILMENE. DERFOR HANDLER DE OFTE OM VOODOO, DET OKKULTE OG OVERNATURLIGE. HER SKUESPILLERNE CHRIS NKULO AND PATIENCE UMEH.

FOTOGRAF PIETER HUGO

Pieter Hugo (f. 1976) er født og opvokset i Sydafrika, og han tager hovedsageligt billeder i afrikanske lande, blandt andet Nigeria, Sydafrika, Ghana og Rwanda. Han er selv-lært fotograf og har taget billeder, siden han som 10-årig fik stukket et kamera i hånden. Han beskriver sig selv som en politisk fotograf med et lille p. Pieter Hugo mener ikke, at man kan undgå at blive en smule politisk i et land som Sydafrika. Han har haft flere store udstillinger og vundet en række priser. Blandt andet vandt han portrætkonkurrencen ved World Press Photo i 2005.

Investering

HVEM VIL HAVE DE ARABISKE FONDS-MILLIONER?

Ny fond, der skal hjælpe danske virksomheder med at skabe udvikling i Mellemøsten og Nordafrika, har indtil nu kun fået to projekter i hus. Politisk uro i regionen får danske investorer til at holde igen og afvente udviklingen.

AF SIMON KRATHOLM ANKJÆRGAARD

KUN TO PROJEKTER HAR INDIL VIDERE SØGT OG FÅET STØTTE TIL INVESTERINGER I MELLEØSTEN GENNEM DEN ARABISKE INVESTERINGSFOND.

“

Efter min bedste vurdering er det et spørgsmål om tid – og forhåbentlig ikke så lang tid – før der kommer skred i tingene.

Anders Paludan-Müller,
leder af AIF's regionale kontor, Cairo

■ FORVENTNINGERNE VAR HØJE, da Den Arabiske Investeringsfond (AIF) blev etableret i januar 2012 i samarbejde med Industrialiseringsfonden for Udviklingslande (IFU) og Udenrigsministeriet. Ambitionen var at ride med på det arabiske forår og skabe økonomisk udvikling i lande som Irak, Egypten, Tunesien, Libyen og Marokko gennem rådgivning og risikovillig kapital til investeringslystne danske virksomheder.

“Vækst i den private sektor er en afgørende forudsætning for at kunne skabe varig stabilitet i skrøbelige lande. Der er derfor behov for private investeringer i Nordafrika og Mellemøsten, som kan skabe jobs til de tusinder af unge, der var drivkraften i det arabiske forår,” sagde udviklingsminister Christian Friis Bach (R) ved lanceringen.

Fonden fik ansvaret for en startkapital på 150 millioner kroner med mulighed for at øge kapitalen til mellem 300 og 500 millioner kroner via yderligere indskud fra institutionelle investorer.

Her et lille år senere har fonden investeret 40 millioner kroner ud af det samlede budget på 150 millioner kroner. Pengene er gået til investeringer i to projekter – et hotelprojekt i Egypten og en rørfabrik i Irak.

“Investeringsniveauet ligger nok lidt under forventningerne for 2012,” siger Anders Paludan-Müller, leder af AIF's regionale kontor på den danske ambassade i Cairo.

Samtidig er der ikke blevet tilført ekstra millioner fra andre investorer.

“Der har været samtaler med pensionskasser i Danmark, men der er endnu ikke underskrevet aftaler med dem om kapitalindskud i fonden. Kapitalgrundlaget i AIF i 2012 er således uændret på de 150 millioner kroner,” siger Anders Paludan-Müller.

TILBAGEHOLDENDE VIRKSOMHEDER

Anders Paludan-Müller glæder sig over, at der trods alt er foretaget to investeringer. Og han regner med flere millioninvesteringer, når de danske virksomheder tør lidt mere i regionen.

“I øjeblikket mærker vi en vis tilbageholdenhed og afventende holdning fra flere danske virksomheder i forhold til at investere i nye projekter i regionen. Og uden deltagelse fra de danske virksomheder virker hverken IFU- eller AIF-modellen,” siger han og fortsætter:

“Men efter min bedste vurdering er det et spørgsmål om tid – og forhåbentlig ikke så lang tid – før der kommer skred i tingene. AIF er trods alt først kommet på plads i år, samtidig med at der har været betydelig politisk og økonomisk usikkerhed i regionen. Forberedelse og gennemførelse af en investering i et udviklingsland er normalt ikke en impulsiv

> RISIKOVURDERING

- Libyen vurderes af Eksport Kredit Fonden (EKF) som et højrisikoland, når det gælder investeringer og handel.
- Det samme gælder Irak, hvor AIF har været med til at investere i en rørfabrik.
- Af de øvrige fem lande, som AIF har fokus på, vurderes risikoen for Marokko og Algeriet til at være under middel, og moderat for Jordan, Tunesien og Egypten.

beslutning, der træffes og udføres på meget kort tid. Processen strækker sig som regel over længere tid.”

Hos Dansk Industri (DI) nikker man genkendende til argumentet om de tøvende virksomheder.

“Rigtig mange danske virksomheder har handel i regionen. Men for at kunne gøre brug af fonde som AIF og IFU kræver det, at man investerer – og dermed etablerer sig – i regionen,” siger chefkonsulent Marie Gad fra DI.

“Virksomhederne er måske ikke tilstrækkeligt opmærksomme på mulighederne. Og måske er de for præget af det, de ser i fjernsynet. Hos DI er det vores klare overbevisning, at udviklingen i regionen er på vej i den rigtige retning. Nu er opgaven at få formidlet til virksomhederne, at det giver mening at investere,” siger hun og håber, at AIF får tilført den varslede ekstra kapital fra institutionelle investorer.

“Men de forholder sig formentlig også afventende, indtil de er sikre på, at der er stabilitet nok til at sikre det fornødne afkast,” lyder Marie Gads konklusion.

Hun betegner AIF og IFU som vigtig samarbejdspartnere med et godt lokalkendskab og håber, at flere virksomheder får øjnene op for fordelene ved at øge investeringerne med hjælp fra de to fonde.

“Jeg håber og regner med, at vi vil se en bred kreds af virksomheder investere i regionen i fremtiden. Flere af de virksomheder, der tidligere har brugt IFU til at etablere sig i regionen – og andre steder i verden – har været glade for den blåstempling, fonden giver investeringerne. For dem er det som at have den danske stat med om bord, og det har i flere tilfælde øget legitimiteten og forhindret korruption.”

ET VIGTIGT MARKED

I samarbejde med Udenrigsministeriet, Export Promotion Denmark (tidligere Erhvervenes Eksportfremme Sekretariat) og Landbrug & Fødevarer var DI i maj med til at sende en delegation til Libyen – og i løbet af vinteren sendes en ny delegation af sted.

Men en håndfuld danske virksomheder er allerede til stede i regionen og har været det i en årrække. En af de virksomheder er FLSmidth.

“Mellemøsten har historisk været et vigtigt marked for FLSmidth, og er det fortsat,” siger koncernens kommunikationschef Jesper B. Larsen.

“I en kort periode under det arabiske forår var vi nødt til at trække vores internationale medarbejdere ud af blandt andet Egypten og Libyen af sikkerhedsmæssige årsager, men vi er nu igen til stede i hele regionen.”

Situationen vækker genkendelse hos A. P. Møller – Mærsk A/S, som blandt andet er til stede i regionen via det storstilede havneprojekt, Suez Canal Container Terminal (SCCT), hvorfra containerskibe fordeles til hele Middelhavsområdet.

“En folkelig opstand som den, vi oplevede under det arabiske forår, gør under alle omstændigheder, at situationen ændrer sig – og dét indvirker på forretningen,” fortæller administrerende direktør for SCCT, Klaus Holm Laursen.

“Koncernens investeringer i regionen er ikke stoppet, men på et tidspunkt måtte vi stoppe vores byggearbejde, fordi de lokale medarbejdere blev væk på grund af opstanden.”

Og forholdene er bestemt ikke som før det arabiske forår, understreger Klaus Holm Laursen.

“Under folkelige opstande, som den vi var vidne til, er der mange opgør med regimet og de folk, det har haft placeret på centrale poster. Vi mistede blandt andet store dele af det netværk, vi havde været vant til at arbejde med. Samtidig har medarbejderne fået øget frihed, og den nye virkelighed skal både de og vi venne os til. Som andre lande i regionen har vi måttet forholde os til en bølge af strejker. Og ingen virksomheder kan lide strejker,” fastslår han.

Med hjælp fra IFU etablerede A. P. Møller – Mærsk sig i Egypten i 1999. Siden da har koncernen investeret 4,6 milliarder kroner i landet, heraf cirka 0,9-1,2 milliarder kroner siden det arabiske forår.

IFU har forud for etableringen af AIF i januar investeret mellem 500 og 600 millioner kroner i 31 projekter i Mellemøsten og Nordafrika. De samlede investeringer for de 31 projekter beløber sig til 10 milliarder kroner i alt. • /SIMON KRATHOLM ANKJÆRGAARD ER

FREELANCEJOURNALIST.

Rejsen begynder her...

Mest fordelagtige flybilletter til kirkelige og humanitære organisationer

Eneagent i Danmark
Se mere på www.raptim.dk

Tlf. 8723 1230
www.unitasrejser.dk

Unitas > Rejser
More and more

Kend dit træ

DER ER FORBRUGERE, der foretrækker tropisk træ, som er bæredygtigt, fordi de vil sikre klodens velbefindende. De har hidtil ikke altid følt sig trygge ved at købe møbler og andre trævarer fra u-lande, fordi det var nemt for brodne kar i branchen at snyde med papirerne.

Nu har et firma i Singapore udviklet en dna-test, der gør det muligt at fastslå med præcision, hvor træet stammer fra. Firmaet hedder DoubleHelix Tracking, og det har allerede flere store kæder af møbelforhandlere blandt kunderne. Det rapporterer nyhedsmagasinet The Economist.

Der er også en klar fordel for u-landene ved opfindelsen. Lokale producenter kan tage en højere pris for træproduktion, som er garanteret etisk forsvarlig. Samtidig undgår de brutal skovrydning, hvor den lokale befolkning ville være de første ofre. •/RH

Fra slum til skosucces

BETHLEHEM TILAHUN ALEMU er en etiopisk kvinde, som bor i et slumkvarter i hovedstaden Addis Ababa og har en uddannelse som bogholder. Hun konstaterede, at der var mange dygtige, men arbejdsløse håndværkere i kvarteret. Samtidig fornemmede hun, at der var et internationalt marked for bæredygtige produkter.

Så for otte år siden indledte hun med en kapital på, hvad der svarer til under 60.000 kroner, en produktion af sko, der er cool, farverige og baseret på gummi og andre genbrugsmaterialer (billede). Hun skaffede

sig kunder verden over med sit mærke SoRebels.

Bethlehem Tilahun Alemu beskæftiger nu 75 mennesker på fuld tid og sikrer desuden over 200 lokale leverandører en indtægt, rapporterer BBC. Det amerikanske erhvervsmagasin Fortune udråbte hende tidligere i år til en af Afrikas dygtigste forretningskvinder.

Næste skridt for hende er at opføre en skofabrik med 300 ansatte. •/RH

Fattige iværksættere skal inspireres

■ BESKÆFTIGELSE ER VEJEN til udvikling i u-landene, fastslår Verdensbanken i sin seneste *World Development Report*. Men job er ofte en mangelvare i fattige lande. Så hvad skal der til for, at det enkelte individ bliver iværksætter og skaber job til sig selv og andre, lyder spørgsmålet, som samtidig er et af temaerne i rapporten?

Uddannelse, herunder oplæring i produktionsstyring og ledelse, er det, der giver mest bonus. I for eksempel Ghana (billede) har det haft en markant effekt, at staten har tilbudt gratis kurser i virksomhedsdrift. Det er ellers noget, som mange ikke kan se et umiddelbart behov for.

Et andet aspekt, som gør en betydelig forskel, er inspiration udefra. Nemlig fra steder, der er nået længere inden for samme branche. I Bangladesh gav det et kæmpe ryk, da beklædningsfabrikken Desh sendte 130 mand på et otte måneders kursus på en sydkoreansk tekstilvirksomhed, der var mere avanceret. Da bangladesherne vendte hjem, var det for hovedpartens vedkommende med mod på at etablere deres egen virksomhed.

Uddannelse og ideer til innovation er hypigt overset, når det gælder iværksættere, sammenlignet med adgang til billige lån, statslige løntilskud og tilsvarende former for opmuntringer. •/REGNER HANSEN

Sikkerhed

AL-QAEDAS AFRIKA

Vesten er i vildrede over, hvad der skal stilles op med militante sunnimuslimske grupper i det nordlige Afrika og Sahel-regionen. Nogle iagttagere frygter, at al-Qaeda forsøger at få et nyt fodfæste i områdets svage stater.

AF RIKKE ALBRECHTSEN

18/

FOTO: AFOLABI SOTUNDE/SCANI

**I ALT FEM BOMBER SPRANG 25. DECEMBER 2011 VED KIRKER I NIGERIA
- HER VED DEN KATOLISKE KIRKE ST. TERESA UDEN FOR HOVEDSTADEN
ABUJA. DEN ISLAMISKE GRUPPE BOKO HARAM TOG ANSVARET.**

“

Der er dem, som har en stærk formodning om, at al-Qaeda vil bruge svage stater til at danne en terroristrede. Men der er også dem, der mener, at det er noget vrøvl, for ingen gider at være i for eksempel Mogadishu.

Henrik Laugesen,
major, Forsvarsakademiet

■ AZAWAD. Landet findes ikke officielt. Alligevel sætter det grå hår i hovedet på beslutningstagere fra Bruxelles til Washington og over store dele af Afrika.

Den Islamiske Stat Azawad er navnet på et område i det nordlige Mali, der blev etableret i foråret efter et par omtumlede måneder, hvor separatistiske grupperinger blandt berberfolket tuaregerne udførte en hurtig uafhængighedskrig. Men kort tid efter blev de udmanøvreret af en række lokale militante sunnimuslimske bevægelser, med navne som Ansar Dine og MUJAO (Bevægelsen for enhed og jihad i Afrika) i fremtrædende roller, som nu sidder på magten.

Usikkerheden om, hvad der foregår i det enorme, ufremkommelige ørkenområde, der også går under navnet Islamisk Maghreb, er stor. Hvad man ved, er, at et areal større end Frankrig nu kontrolleres af de lokale jihad-bevægelser, der blandt andet har indført islamisk lov i området.

I Nordmalis hovedby Timbuktu er uvurderlig verdenskulturarv blevet destrueret som vanhellig. Musik og tv er blevet forbudt. Skolerne kønsopdelt. Og organisationen Human Rights Watch melder om, at "stening, amputation og offentlig piskning er blevet hverdagskost".

Mest bekymret er omverdenen for tilstrømningen af militante islamister udefra, heriblandt Al-Qaeda i Islamisk Maghreb (AQIM), der anses for at spille en vigtig rolle. Den algeriske milits er officielt affilieret med det globale terrornetværk af samme navn og har længe opereret på kryds og tværs over de porøse grænser i knudepunktet mellem Mali, Niger, Algeriet og Libyen med våbensmuglinger og kidnapninger af vesterlændinge.

**MEDLEMMER AF DEN ISLAMISTISKE GRUPPE ANSAR DINE HOLDER PRESSE-
MØDE I BURKINA FASOS HOVEDSTAD OUAGADOUGOU I NOVEMBER 2012.**

ET HELLE FOR TERRORISTER

I Vesten vokser frygten for, at der skal opstå det, som EU's udenrigsministre for nylig beskrev som "et helle for terrorister" og "en direkte trussel" mod den øvrige Sahel-region, Europa og resten af Vesten.

Den nye udvikling i et Mali, som indtil for nylig ansås for at være et demokratisk mønsterbarn blandt verdens fattigste lande, kommer oven på mange års konflikter med det klude-tæppe af større og mindre ekstremistiske grupper, der opererer i det bælte, som ligger hen over den bredeste del af kontinentet – fra Atlanterhavskysten og helt ud på Afrikas Horn (se kort side 23).

Myriaden af islamiske gruppe-ringer varierer i størrelse, metoder og politiske mål, og er ekstremt

svære for udenforstående at holde styr på. Blandt de mere markante er al-Shabaab, som indtil for kort tid siden havde kontrol over store dele af det sydlige Somalia, Boko Haram i Nigeria, der har slået til mod kristne kirker, udendørscafeer og andre ci-vile mål med mindst 2.800 dræbte til følge i løbet af de seneste par år, og Al-Qaeda i Islamisk Maghreb i Mali og Mauritien, der i skrivende stund har seks kidnappede franskmænd i sin varetægt og siges at have fået flere hundrede millioner kroner i løsesum-penge fra Vesten gennem de sidste par år.

"Det er skræmmende, at Al-Qaeda i Islamisk Maghreb, Boko Haram med flere alle er linket op i Sahel-feltet, der går hele vejen tværs over Afrika. Det er virkelig med til at destabilisere om-

råderne og blokere for fremskridt og udvikling, så det er bestemt noget, vi skal gøre noget ved," siger udviklings-minister Christian Friis Bach (R), der følger området tæt, på et tidspunkt hvor EU diskuterer, hvordan man skal involvere sig både humanitært og militært.

"Vi gør det i det nordlige Niger sammen med EU, hvor vi både styrker sikkerhedssektoren og landbrugsud-viklingen, så vi investerer i politi og landmænd på samme tid. Det er en måde at håndtere radikalisering på ved at give muligheder for de lokale, så man kan hjælpe unge mennesker med at lave noget andet end at gå ind i konflikter og krig. Det er også det, vi gør i Afghanistan og i Somalia."

"For ti år siden ville vi have sagt, at man skulle holde de to ting helt

“

For ti år siden ville vi have sagt, at man skulle holde de to ting helt adskilt, så andre tager sig af sikkerheden, mens vi kun tænker på udvikling. I dag prøver vi virkelig at investere i begge dele.

Christian Friis Bach,
udviklingsminister

adskilt, så andre tager sig af sikkerheden, mens vi kun tænker på udvikling. I dag prøver vi virkelig at investere i begge dele,” siger ministeren og peger også på den freds- og stabiliseringsfond, som den danske regering har oprettet. Her er afsat 150 millioner

kroner, der skal bruges til at hjælpe med opbygningen af svage stater.

“Hele vejen hen over Sahel-bæltet prøver vi at tænke både sikkerhedsstrukturer og konkrete udviklingsinitiativer langt tættere sammen for at dæmme op for radikaliserings- og terrorbevægelser,” siger han.

TERRORREDEN I ØRKENEN

I Malis tilfælde spørger spørgsmålet nu om, hvor tæt de forskellige militser er på folk med en mere international forståelse af hellig krig.

Hos Royal United Services Institute (RUSI), der er Storbritanniens fremmeste tænketank for forsvars- og sikkerhedsstudier, vurderer research fellow Valentina Soria, at Al-Qaeda i Islamisk Maghreb (AQIM) ikke står særligt stærkt lige nu. Men hun mener, at læren fra de øvrige svage stater i området er, at det kan ændre sig, hvis de bliver overladt til sig selv.

“Hidtil har de ikke været en så direkte trussel mod omverdenen og har ikke haft mere globale ambitioner, selv om de er del af al-Qaeda-netværket og deler den ideologiske fortælling om global hellig krig, som fremmes af al-Qaeda,” siger Valentina Soria.

“Men hvis de forbliver udfordret, så kan de udvikle sig til at blive den mest effektive al-Qaeda-gren og derfra måske føle en forpligtelse til at påtage sig en mere global agenda.”

Der er allerede meldinger om, at militante ekstremister fra både andre dele af Afrika og Den Arabiske Halvø ankommer til det nordlige Mali for at slutte sig til de hellige krigere.

Soria mener, at der er en risiko for, at området kan udvikle sig til et nyt knudepunkt for jihadister fra både nær og fjern, som i ro og mag kan oprette træningslejre og skabe netværk.

“Al-Qaeda-affilierede grupper har først og fremmest brug for plads til at operere på, og det kan Mali give dem. Så kan de fysisk reorganisere sig på stedet og tiltrække det, der skal til for at udføre en terrordåd,” siger hun.

DÅRLIG FORBINDELSE TIL TIMBUKTU

Major Henrik Laugesen fra Forsvarskademet, der også skriver ph.d. på Københavns Universitets Center for Afrikastudier, er ikke nær så urolig. Han pointerer, at der er to skoler inden for terrorforskningen, som aflæser situationen helt forskelligt.

HELLIGE KRIGERE

AL-QAEDA I ISLAMISK MAGHREB (AQIM)

AQIM udspringer af borgerkrigen i Algeriet i 1990'erne.

Gruppen, der ledes af Abu Musab Abdul Wadud, er aktiv på tværs af de porøse grænser mellem Mauretanien, Niger, Algeriet, Marokko og Mali, hvor de nu spiller en rolle i regeringen af den nordlige del af landet. Organisationens vigtigste finansieringskilde er kidnappinger af vesterlændinge samt våben- og menneskesmuglinger. Gruppen står bag en række selvmordsangreb rettet mod myndigheder i flere lande og er på internationale terrorlister. Den er officielt allieret med al-Qaeda.

BOKO HARAM

Nigerias militante bevægelse blev dannet i 2001 af en radikal islamistisk præst og har som mål at

etablere sharia (religiøse muslimske love, red.) i landet. Gruppen, hvis navn kan oversættes med “vestlig dannelse er forbudt”, ledes i dag af Abubakar Shekau og kæmper mod moderne videnskab, evolutionsteori og demokratibegreber, der anses for at være “umuslimske”. Gennem den seneste tid har bevægelsen gjort sig internationalt bemærket ved spektakulære angreb mod kirker, udendørscafeer og andre civile mål, men har også slået til mod en FN-bygning i hovedstaden Abuja. Det vurderes, at gruppen kun har svage forbindelser til internationale terrororganisationer.

AL-SHABAAB

Al-Shabaab grundlagdes i midten af 00'erne som en radikal ungdomsfraktion af et netværk af

shariadomstole, der fungerede som alternativt retssystem i det kaotiske og lovløse Somalia. Efterfølgende fik de militante islamister kontrol med store områder i Syd- og Centralsomalia, men er blevet trængt voldsomt tilbage i løbet af det seneste år. I februar 2012 blev gruppen officielt en del af al-Qaeda. Gruppen, der pt. ledes af Sheik Moktar Ali Zubeyr, opererer mest lokalt, men stod bag bomber i Uganda i 2010, der kostede 74 mennesker livet.

“Der er dem, som har en stærk formodning om, at al-Qaeda vil bruge svage stater til at danne en terroristrede. Men der er også dem, der mener, at det er noget vrøvl, for ingen gider at være i for eksempel Mogadishu (Somalias hovedstad, red.), hvor strømmen går hvert andet minut, og der ikke er internetforbindelse, og man risikerer at blive skudt, når man går om gadehjørnet,” siger han og påpeger, at Mali kun ifølge førstnævnte “skole” har potentiale som fremtidigt internationalt terrorhovedkvarter.

“Hvis al-Qaeda kunne, så ville de vælge et andet sted. Som presset organisation vælger de det, de kan, og hvis Mali så byder sig som en mulighed, så er det det, de tager. Men det er langt fra al-Qaedas første valg. De vil langt hellere have nogle celler i vestlige lande, hvor internet, telefoner, strøm og alt sådan noget er langt bedre,” siger Henrik Laugesen.

Postdoc Søren Hove fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) gør klart, at al-Qaedas tilstedeværelse i Afrika ikke er noget nyt. Helt fra starten af 1990’erne sendte den dengang kun et par år gamle organisation topfolk fra blandt andet Pakistan, Egypten og Palæstina til Østafrika, hvor de trænede militser og forsøgte at skabe forbindelser til lokale grupper i Kenya, Tanzania og Somalia. Den daværende leder Osama bin Laden, som blev dræbt i 2011, boede selv i Sudan i flere år i 1990’erne.

Men Hove gør også klart, at de lokale militser, som al-Qaeda forsøger at arbejde sammen med, primært har andre mål om for eksempel at omstyrte deres egne landes regeringer end den slags globale jihad, som man kender fra kerneorganisationen. Nok skaber AQIM i Sahel, al-Shabaab i Somalia og Boko Haram i Nigeria skræk og rædsel på deres hjemmehavne og i

nærområder i Afrika. Men de spiller ikke en international rolle.

“AQIM har en niche, som de er gode til, hvor de lever på kidnapninger og smuglinger i de lovløse områder i Sahel. Men selv om de er al-Qaeda-affilierede, så har de slået meget lidt til mod vestlige mål. Man kunne godt forestille sig, at de ville have haft større interesser i at give Frankrig og Spanien et par på hatten, men det har vi ikke set i større omfang,” siger Søren Hove med henvisning til områdets gamle koloniherrer, hvis statsborgere fungerer som faste mål for gruppens kidnapningsaktiviteter.

Han påpeger, at al-Shabaab i Somalia officielt associerede sig med al-Qaeda i februar i år. Men at organisationen er svagere og mere splittet, end den har været længe, og at den fraktion, som indgik aftalen, ikke nødvendigvis er den mest magtfulde.

“Boko Haram er noget andet. De er ganske vist militante sunni-ekstremister, men de har også mærkelig karismatiske ledere, der ikke har noget med al-Qaeda at gøre. Umiddelbart virker det som et mere lokalt fænomen. Dermed ikke sagt, at de ikke kan mutere og transformeres til noget andet,” siger Søren Hove.

“

Al-Qaeda-affilierede grupper har først og fremmest brug for plads til at operere på, og det kan Mali give dem. Så kan de fysisk reorganisere sig på stedet og tiltrække det, der skal til for at udføre en terrordåd.

Valentina Soria,
research fellow, Royal United
Services Institute

Netop derfor mener han, at Vesten bør træde varsomt i området, både militært og humanitært. Han er kritisk over for tendensen med at samtænke udviklings- og sikkerhedspolitikken, sådan som Danmark, EU og USA forsøger at gøre.

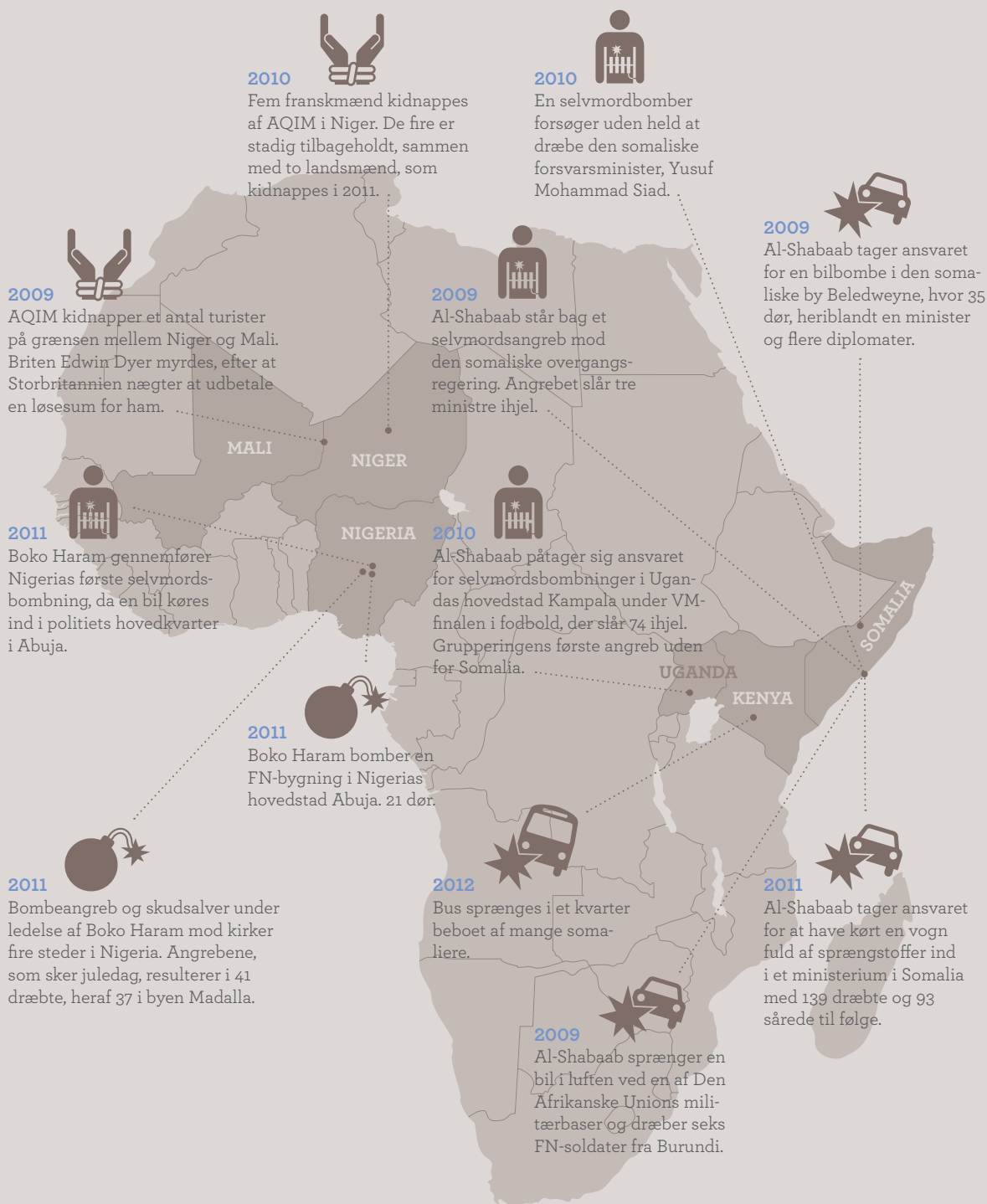
“Der kan være nogle problemer forbundet med, hvordan det bliver forstået lokalt. Vi har set det i Somalia, hvor al-Shabaab har været meget gode til at lave koblingen om, at de

MOSKE I NORDMALIS HOVEDBY TIMBUKTU, HVOR GRUPPEN ANSAR DINE HAR ØDELAGT EN RÆKKE HELLIGDOMME.

AL-QAEDA-INSPIREREDE ANGREB

Ekstremistiske grupper har de seneste år rettet angreb mod en række mål på det afrikanske kontinent.

> vestlige nødhjælpsorganisationer er der for at spionere,” siger han.

LEKTIE FRA AFGHANISTAN

Imens kæmper det internationale samfund med, hvordan man kan støtte svage stater i kampen mod ekstremister. I Malis tilfælde ved at hjælpe regeringen i hovedstaden Bamako med at få styr på den nordlige del af landet. I oktober 2012 giver FN's sikkerhedsråd sin foreløbige opbakning til, at styrker fra Vestafrikas svar på EU, ECOWAS, skal støtte den lokale hær, hjulpet logistisk og efterretningsmæssigt af det internationale samfund.

Men DIIS-forskeren Søren Hove gør klart, at Vesten skal passe på ikke at komme til at gøre ondt værre ved sin indblanding.

“Al-Qaeda er enormt god til at etablere kontakt til lokale militser og provokere udefrakommende intervention. De kan så bruge den overreaktion udefra til at overbevise den lokale befolkning om, at man reelt kæmper for den samme sag. Der sker en sammensmeltning mellem de bredere anti-imperialistiske bevægelser og så al-Qaedas dagsorden, som ellers

DENNE SKOLEELEV LÆRER BLEV DRÆBT I MAIDUGURI, NIGERIA, HVOR GRUPPEN BOKO HARAM ER BLEVET BESKYLDT FOR EN RÆKKE DRAB.

er svær at mobilisere til. Det er det, vi så i Irak og Afghanistan, men også i Libanon og Somalia. De får først vind i sejlene, når de kan henvise til ydre indblanding,” siger Søren Hove.

“Det smarte svar fra Vesten er nok en form for lokal løsning og støtte. Men man er nødt til at vurdere, hvor stor truslen mod os er. I Malis tilfælde

bør vores svar være afmålt, for at man ikke fremprovokerer en bredere anti-vestlig stemning,” siger han, men påpeger, at der ikke findes nogen enkel løsning på Afrikas terrorproblem:

“Når staterne er så svage, som de er, så findes der ikke én pille til at kurere det hele.” • /RIKKE ALBRECHTSEN ER FREELANCEJOURNALIST.

Oikos er et bæredygtigt pengeinstitut, som låner penge til verdens fattige.

Tag et globalt ansvar ved valg af pengeinstitut!

Brug Oikos som dit bidrag til FNs 2015 fattigdomsmål

Pengeinstitut med samvittighed
www.oikos.dk

BAGSVÆRD KOSTSKOLE & GYMNASIUM

Tid til Talent

Bagsværd Kostskole & Gymnasium (BK) er en udviklingsorienteret og traditions-rig skole grundlagt i 1908. Elever, der vælger en uddannelse hos os, siger ja til fællesskab, faglighed, seriøsitet og individuel talentudvikling. Det vi på Bagsværd Kostskole & Gymnasium kalder for: Tid til Talent.

Vi tilbyder:

- Dansk uddannelse med et internationalt præg
- Grundskole, 10. kl., studentereksamen (STX)
- Danmarks første femårig BioTek-uddannelse 8.kl.-3.g
- Sport- og talentklasse fra 7. kl.
- Mulighed for morgentræning tirsdage og torsdage
- Aktiv brug af it og internet i undervisningen
- Enkeltværreiser til kostelever, lektiehjælp hver dag

Scan QR koden og besøg vores hjemmeside www.bagkost.dk

Tæt på fred i Filippinerne

EN OPRØRSKRIG i Filippinerne er nær en afslutning efter 40 års kampe og 120.000 døde. Regeringen og den største muslimske oprørsgruppe håber at kunne indgå en altomfattende fredsaftale inden nytår. Planen er, at freden formelt indledes før Benigno Aquinos afgang som præsident i 2016.

En foreløbig aftale blev indgået i oktober af regeringsrepræsentanter og oprørerne fra Moro Islamiske Befrielsesfront (MILF). Det skete i Malacañang-præsidentpaladset i Manila under overværelse af Aquino og MILF-lederen Murad Ebrahim.

De muslimske oprørere har tidligere opgivet kravet om en uafhængig stat i deres højborg i den sydlige del af det overvejende katolske Filippinerne. Ifølge fredsskitsen får de en ny, selvstyrende region ved navn Bangsamoro. Regionen er garanteret en ligelig andel af naturrigdommene. Og med tiden skal et regionalt politi håndhæve lov og orden i stedet for den filippinske hær. • /REGNER HANSEN

DR Congo: Oprørere indtager Goma

KONFLIKTEN I CONGO bliver ved og ved. Sammenstød i det østlige Congo mellem oprørere fra 23 Marts Bevægelsen (M23) og DR Congos nationalhær har sendt 60.000 mænd, kvinder og børn på flugt, anslår FN's Flygtningehøjkommissariat (UNHCR).

De nye fordrevne følger sig til de i forvejen flere end 2,4 millioner, der i forvejen er internt fordrevne.

De 60.000 mennesker blev sendt på flugt, da M23 – som består af soldater, der deserterede fra den cologesiske nationalhær i april – for nylig rettede angreb, hvor byen Goma blev erobret af oprørerne.

FN's sikkerhedsråd har i en resolution fordømt en række brud på menneskerettigheder begået af M23 og kræver, at M23 trækker sig tilbage. • /SK

Retsopgør om Gaddafitiden trækker ud

■ MENS LIBYEN stadig kæmper for at blive et velfungerende samfund efter diktatur og dernæst borgerkrig, trækker det ud med retsopgøret mod Gaddafi-regimet.

Saif al-Islam Gaddafi (billede) delte magten med sin far, da oprøret brød ud for snart to år siden. Da styret faldt, blev han og tusindvis af andre Gaddafi-støtter fængslet, og den nye overgangsregering lovede et opgør med forbrydelserne begået i diktaturets tid.

Men Saif al-Islam Gaddafi sidder stadig fængslet, og retsforfølgelsen af ham er endt i en strid mellem Den Internationale Straffedomstol (ICC), og det nye styre i Libyen. ICC ønsker ham udleveret og retsforfulgt for forbrydelser mod menneskeheden i Haag. Libyen insisterer på at stå for retssagen selv.

Menneskeretsforkæmpere og Saif Gaddafis advokater frygter, at en retssag i Libyen vil blive alt andet end fair. Libyen mangler stadig at overbevise ICC om, at landet har kapacite-

ten til at føre sådan en retssag, og at Gaddafi junior ikke risikerer henrettelse.

Imens kæmper den libyske regering for at få styr på de hundredvis af militser, der er landets største sikkerhedsproblem og i september formentlig stod bag et angreb på USA's konsulat i byen Benghazi. Militserne tæller alt fra yderliggående islamister til organiserede kriminelle grupper og selvbestaltede hjemmeværnsgrupper.

Moammar Gaddafi selv blev fanget og dræbt 20. oktober 2011, og flere af hans sønner er dræbt. Det gælder blandt andre Mutassim Gaddafi, som ifølge menneskerettighedsgruppen Human Rights Watch brutalt blev henrettet af oprørsstyrker sammen med 66 andre Gaddafi-venlige soldater. Ifølge Human Rights Watch begik også oprørerne krigsforbrydelser, og det kan komplicere retsopgøret yderligere. • /SUSANNE SAYERS

BAG BURMA MED GEJST OG DYBDE

Mette Holm og Mogens Lykketoft rammer med deres nye Burma-bog plet ved både at indfange gruen under det tidligere regime, håbet under det nuværende og meget af det, der ligger ind imellem.

AF SUSANNE KEMPEL

F KÆRT LAND, mange navne. "Det gyldne land", "Diktaturets udpost", "Landet med de mange smil". Burma – eller Myanmar, som det nu kaldes – har længe fascineret og fortryllet omverdenen. Det seneste kapitel i historien skrives i disse år, hvor skræmmebilledet af et brutalt tortur-regime nemt forvandles til et glansbillede farvet af forandringer og reformer.

I Mette Holms og Mogens Lykketofts nye bog *Burma/Myanmar – fortællinger fra et land i forandring* tages vi med om bag begivenhederne og ned under overfladen. Vi rejser tilbage i tiden og får i et levende sprog serveret landets historie. Det er dog først, da bogens forfattere bringer førstehåndsfortællinger fra deres adskillige besøg i landet, at bogen får rigtig gejst, dybde og leverer et mere nuanceret og fascinerende syn på Myanmar end det gængse.

VANDBÆRERE OG EN STJERNE

I disse lange passager lykkes det på fin vis bogens forfattere at reflektere landets virkelighed og dets forandringer gennem de hverdags-personligheder – og et enkelt demokrati-ikon, Aung San Suu Kyi – som de møder på deres vej. En tidligere journalist af indisk afstamning, der nu er nattevagt, en agtværdig munk, en ældre diplomat, en hiphop-stjerne, en prominent studenterleder og landets politiske komiker og samfundsrevser Zarganar.

Snarere end en rejsefortælling er bogen en levende beskrevet historiefortælling. Og den opgave klarer den til fulde, uden at læseren – for hvem Myanmar måske er en ny størrelse – finder sig fortabt i årstal og begivenheder. For den mere erfarne læser kunne man dog godt

BURMA/MYANMAR – FORTÆLLINGER FRA ET LAND I FORANDRING

Forfattere: **Mette Holm og Mogens Lykketoft**, People's Press (2012), 216 s., 250 kr. (vejl.).

ønske sig mindre baggrund og mere forgrund. Altså flere fortællinger fortalt af "folket" selv og på første parket, og færre af dem observeret på afstand, gennem historiebøgerne og filtreret af forfatterne selv.

“

Det er ikke en nem opgave at skrive en bog midt i et vadeded, hvor sandet flytter sig under skribentens fødder.

MENS HISTORIEN SKRIVES

Det er ikke en nem opgave at skrive en bog midt i et vadeded, hvor sandet flytter sig under skribentens fødder – og historien helt konkret skrives, mens fortællingen tager form. Men bogens forfattere evner at skue både bagud, kigge fremad og fange meget af Myanmar anno 2012 inklusive de "det-havde-ikke-kunnet-lade-sig-gøre-for-et-øjeblik-siden"-begivenheder, som kendetegner landets nuværende reformproces. Livet på landet, som er virkeligheden for 75 procent af befolkningen, og som ikke har oplevet megen forandring, glider en tak i baggrunden. Men det er skønhedspletter på en ellers velskrevet, underholdende og begavet fortælling om et land i forandring. •

SUSANNE KEMPEL ER BOSAT I MYANMAR OG ARBEJDER SOM KONSULENT FOR INTERNATIONALE ORGANISATIONER. HUN HAR BESKÆFTIGET SIG MED LANDET SIDEN 1994.

Pletskud fra The Guardian

PORTAL: Det er lidt trivielt igen at fremhæve et nyt kulturprodukt fra the britiske mediehus The Guardian (senest var det World Development Podcast). Men det er umuligt at komme uden om Africa Network, der består af Afrika-nyheder, baggrundshistorier, debat, kommentarer og links på Twitter og Facebook – og ikke mindst 12 uafhængige blogs, personlige og institutionelle om og fra Afrika. Det hele samlet på The Guardian.co.uk.

Sigtet er – og det er hørt før – at nuancere Afrika-formidlingen og diskussionerne. Den nye Afrika-fortælling om afrikanske vækstløver, boomende middelklasse og det sorte investeringsmekka er nogenlunde lige så misvisende som den gamle narrativ om sult, krig og kaos. Der er oceaner af nuancerende indlæg, og ikke mindst blandt de personlige bloggere skrives der med visdom og overskud. For eksempel på Africa is a Country-bloggen om Nigerias Nollywood og Twittersfæren i Malawi. Det er selvfølgelig en delvis "gratis" omgang for The Guardian at lave en blogsamling og integrere den i sit eksisterende site, men det er skønt at få én indgangsportal til Afrika. Det er et stort land! •/POUL KJAR

Kofis guide til verden

BOG: De fleste mennesker ville formentlig holde lidt igen med at udbrede sig om egne bedrifter og anekdoter fra de varme lande, hvis de fik muligheden for at invitere FN's tidligere generalsekretær Kofi Annan på frikadeller. Nu er det de færreste, der får muligheden, men i stedet kan man læse hans erindringsbog *Interventions – A Life in War and Peace*.

Læseren kommer bag scenen på det globale diplomati under Kofi Annans ledelse i to perioder fra 1997 til 2006 og dermed historiske begivenheder som krigen i Kosovo og Libanon, invasionen i Irak (uden FN-mandat), Israel-Palæstina-konflikten og vedtagelsen af doktrinen, der forpligter stater til at beskytte sine borgere mod forbrydelser mod menneskeheden.

Kofi Annan, den første sorte afrikaner valgt til generalsekretær i FN, er ærlig om FN's mere mislykkede bestræbelser i Rwanda, Bosnien og Darfur. Han gør rede for, hvordan tragedierne kunne få lov til at udvikle sig i en international politisk kontekst, hvor en række medlemslande ikke ønskede at leve op til FN's mandat. •/PK

Den globale vandkamp

BOG: Den stigende efterspørgsel og kamp om naturressourcer har på forlaget Polity fået sin egen serie med titlen *Resources*. På 200 sider giver internationale eksperter en introduktion til de komplicerede magtkampe og betydningen heraf for fremtidens adgang til henholdsvis jord, olie, tømmer, mad, fisk og coltan.

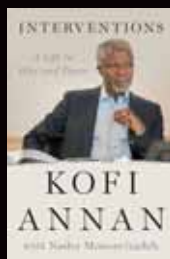
Den aktuelle udgivelse sætter fokus på vand: Bliver udgifterne til drikkevand uoverkommeligt dyre for de fattige – ikke mindst når forsyningerne i stigende grad privatiseres? Bidrager teknologiske fremskridt udelukkende til at øge udbuddet af vand, eller rummer de også risici for særlige grupper? Og hvem har ansvaret for at forvalte de negative virkninger af dæmninger finansieret af international bistand, når byrder og udbytte ikke tilfalder de samme mennesker, endsige de samme nationer?

Det er disse og andre presserende spørgsmål af geopolitisk karakter, som bogens forfatter, professor David L. Feldman fra University of California, svarer på i bogen, der indeholder et stort udvalg af eksempler fra hele verden. •/PK

GUARDIAN AFRICA NETWORK

www.guardian.co.uk/world/series/guardian-africa-network

INTERVENTIONS – A LIFE IN WAR AND PEACE

Forfatter: Kofi Annan
(og Nader Mousavizadeh)
Penguin Books (2012),
400 s., 36 dollars (vejl.)

WATER

Forfatter: David L. Feldman
Polity, Polity Resources Series (2012),
200 s., 47,90 euro (vejl.)

Satire

SAUDI ARABIENS SJOVESTE MÆND

Det arabiske forår skyllede uden om det konservative kongedømme Saudi Arabien. Men en gruppe unge saudier bruger satire til at udfordre forstokkede samfundsformer. Deres YouTube-show er blevet rasende populært i det olierige kongedømme.

AF LEA TANG MØLLER

SATIRESHOWET LA YEKTHAR SKUBBER TIL GRÆNSER OG BRYDER TABUER I DET SAUDISKE SAMFUND. MEN KONGEFAMILIEN OG KVINDERS MANGLENDE RETTIGHEDER HAR DE ENDNU IKKE TURDET GØRE GRIN MED.

FORESTIL DIG nogle af Saudi Arabiens førende kulturpersonligheder i slåskamp i hovedstaden Riyadh's største indkøbscenter. Blodet sprøjter, og lemmer bliver revet af.

Scenen er sat op af det saudiarabiske YouTube-show *La Yekthar* og klipet ind i det kendte computerkampspil *Mortal Kombat*.

Slåskampen illustrerer på glimrende vis kampen mellem Saudi Arabiens konservative og landets progressive. Og det emne er blot ét af mange, som *La Yekthar* har taget op, gennem de to år showet har eksisteret. Også korruption, et forfaldent skolesystem og kritik af landets intellektuelle elite bliver taget op i satireshowet.

Tonen er let og figureerne karikerede, men budskabet er kritisk, og det har vakt begejstring.

Ideen om showet begyndte som strøttanker i 2010 hos et par unge fyre i hovedstaden Riyadh.

"Der var stor forskel på det billede, medierne tegnede af hverdagen i Saudi Arabien, og på den virkelighed mine venner og jeg levede i," forklarer den ene initiativtager, Ali Kalthami.

"Vi kunne ikke genkende os selv og vores problemer i mediernes fremstilling af Saudi Arabien. Og det var frustrerende," siger Ali Kalthami.

Netop denne frustration hos en ung generation har udløst en bølge af kreativitet, som de seneste år har givet sig udtryk i musik, kunst og – som i Ali Kalthamis tilfælde – satire på nettet.

Ali Kalthami er som størsteparten af sin generation veluddannet, berejst og velbevandret på internettet. Især det sidstnævnte giver de unge en mulighed, der ikke eksisterer i samfundet uden for cyberspace, nemlig på tværs af køn og på trods af manglende forsamlingsfrihed at mødes med ligesindede i interessefællesskaber. Her ses nyheder, diskuteres og blogges. I fraværet af et civilsamfund har medier som Facebook, Twitter og YouTube fået en fremtrædende rolle i de unges hverdag.

PLAPRER LØS

Inspireret af den amerikanske komiker Dave Chappelle og hans berømte *Chappelle's Show*, der med sin blanding af stand-up og sketcher ofte behandlede følsomme emner som racisme, besluttede Ali Kalthami selv at forsøge sig med sketcher over sit

SAUDI ARABIEN PÅ SOCIALE MEDIER

- Knap 5,7 millioner ud af Saudi Arabiens 28 millioner store befolkning er på Facebook. 400.000 er på Twitter.
- Fra Saudi Arabien genereres der dagligt godt 90 millioner klik på YouTube, hvilket placerer befolkningen blandt de flittigste brugere af YouTube på verdensplan.

La Yekthar kan ses på www.telfaz11.tv

og sine venners liv i Riyadh. Showet kom til at hedde *Almost*, og selv om deres pilot blev afvist af regionens dominerende kanal MBC, kom det til at lægge grundstenen til showet *La Yekthar*.

For afvisningen fra MBC fik ikke Ali Kalthami til at give op, og de satsede i stedet på internettets nye muligheder.

I efteråret 2011 dukkede det første afsnit af *La Yekthar* op på YouTube. Her præsenteres den unge saudiarabiske stand-up-komiker Fahad Albutairi, en bærende figur i showet, med ordene: "Jeg vil blive ved med at plapre løs, indtil nogen råber: 'La yekthar' (klap i)" – et løfte, der må siges at være blevet indfriet. Første afsnit alene er vist mere end tre millioner gange, og de foreløbig i alt 32 afsnit er i skrivende stund set af mere end 48 millioner YouTube-brugere.

Showets succes beror på, at det stiller skarpt på emner, der er genkendelige for landets unge. Og det tør sætte ord på nogle af de problemer, der præger det saudiarabiske samfund. Showet ikke bare underholder, men skubber til grænserne og bryder tabuer. Selv kalder Ali det for "comedy-aktivisme" – ikke bare tom humor eller lagkagekomik, men humor med politisk bid og social kritik.

TERRORIST-AKADEMIET

La Yekthar er ikke det første satire-show, der har udfordret rammerne for det tilladte i det tilknappe kongedømme. I 1992 blev serien *Tash ma Tash*, bedst oversat til "Pyt med det", vist for første gang. *Tash ma Tash* blev sendt hver aften i ramadanen og rettede fokus på spørgsmål som alkoholisme, religiøst hysteri og terror. Et af de mest kontroversielle afsnit var

Terrorist Akademiet fra 2006, der var en parodi på tidens hotte talentshow's, og hvor deltagerne var nogle meget skurktagtigt udseende islamistiske terrorister.

Seriens stil var stærkt karikeret og overdreven. Persongalleri og situationer ofte absurde. Stilen fungerede godt i de tidlige år, men efter 19 sæsoner var serien kørt træt og virkede gammeldags. Tash ma Tash blev sendt sidste gang i 2011, men havde da banet vejen for La Yekthar, der med sin underspillede facon og ironi i langt højere grad taler til de unge af i dag.

KONGEFAMILIEN OG KVINDERNE

Censuren har mange ansigter i Saudi Arabien. Køber man en globus, er Israel nidkært streget over med en tusch. På emballagen til strømpebukser er kvindernes ben dækket af et sort klistermærke. Og taler man for kritisk om landets styre og kongefamilie, risikerer man fængsel. Der eksisterer ikke en fri presse i landet, der ligger som nummer 158 ud af 179 lande på organisationen Journalister uden Grænsers seneste pressefrihedsindeks.

“

Så længe vi går efter emnet og ikke bliver personlige, mærker vi, at vi har friere tøjler end tidligere. Og så kommer man langt med humor.

Ali Kalthami,
initiativtager til *La Yekthar*

Når serier som Tash ma Tash og La Yekthar alligevel har overlevet, skyldes det, at ingen af dem har rettet kritikken direkte mod landets to mest følsomme emner: kongefamilien og kvinders rettigheder.

Kongefamilien, på hvis velvilje begge serier har overlevet, har siden dannelsen af Saudi Arabien i 1932 fastholdt et magtmonopol, der ikke lader sig modsige. Kritik af kongefamilien hviskes mellem fortrolige eller ytres under internettets beskyttende anonymitet.

Det samme gælder emnet kvinder. I et land, hvor der hersker en total kønsopdeling af det offentlige

rum, udløste Tash ma Tash i 1996 et ramaskrig ved at lade en utildækket kvinde medvirke, et skridt La Yekthar endnu ikke har taget. På satellit-tv er det efterhånden blevet normalt at se utildækkede kvinder som nyhedsoplæsere og programværter, men der er fortsat lang vej igen til at kunne adressere kvinders problemer med manglende rettigheder og minimal adgang til arbejdsmarkedet.

Adspurg om La Yekthar vil lave et afsnit om kvinder, svarer Ali Kalthami, at de bestemt har tænkt tanken, men at tiden endnu ikke er moden. Det er slet og ret for risikabelt.

Alligevel mener han, det tydeligt kan mærkes, at ytringsfriheden generelt er vokset de senere år.

“Så længe vi går efter emnet og ikke bliver personlige, mærker vi, at vi har friere tøjler end tidligere. Og så kommer man langt med humor,” smiler Ali Kalthami.

VREDENS DAG

Udviklingen i Saudi Arabien går således mod en opblødning. Men kun langsomt, og overskrides grænserne, falder hammeren prompte.

Det mærkede Khaled Muhammed Obeid al-Juhani, en ung skolelærer fra Riyadh. I kølvandet på opstandene i Tunesien, Egypten og Libyen var der også i Saudi Arabien via Facebook og Twitter kaldt til demonstrationer mod styret i foråret 2011. Vredens Dag, der som en tidsindstillet bombe var sat til at gå af 11. marts, blev dog noget af en fuser. Kun få mennesker vovede sig på gaden. Et af dem var al-Juhani. Til et tv-hold fra BBC kritiserede han de manglende frihedsrettigheder i Saudi Arabien og bebrejdede kongefamilien forholdene i landet. I indslaget, der bredte sig med lynets hast via YouTube, forudså al-Juhani, at han ville blive anholdt for sine udtalelser, hvilket viste sig at holde stik. Samme dag demonstrationerne skulle have fundet sted, blev Al-Juhani anholdt, og han kom til at tilbringe næsten halvandet år i fængsel uden rettergang eller dom.

Trods floppet 11. marts og systemets hårde fremfærd mod dets kritikere, mener Mellemøstenekspert Jørgen Bæk Simonsen, at der er en tydelig forandring undervejs i Saudi Arabien.

“Der er især blandt de unge en forestilling om et forandret sam-

fund, men ikke som det er set i de omgivende lande,” siger Jørgen Bæk Simonsen, der er professor på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier på Københavns Universitet.

Man ønsker forandring på landets egne præmisser frem for voldelige opgør, hvor udfaldet er usikkert. Når demonstrationerne ikke blev til noget, skyldes det ifølge Bæk Simonsen flere faktorer:

“

Der er en trinvis aftabuivering i gang, især hjulpet på vej af de sociale medier.

Jørgen Bæk Simonsen,
professor på Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier på KU

“Systemet reagerede proaktivt. Gennem massive økonomiske bevilinger blev billedet af kongen som en, der lytter og tager sig af sin befolkning, fornyet, hvilket var med til at forhindre en acceleration af utilfredsheden. Samtidig ses der antydninger af en åbning i forhold til regionale valg og øget indflydelse for landets rådgivende forsamling – en strategi, der synes at have taget luften ud af oppositionen.”

Dog er der tale om omhyggeligt udvalgte forandringer fra systemets side, siger Bæk Simonsen, der dog også mener at se forandringer i forhold til den offentlige debat.

“Der er en trinvis aftabuivering i gang, især hjulpet på vej af de sociale medier. Systemet lader til at acceptere en øget debat, så længe det selv får lov til at sætte rammerne,” slutter Jørgen Bæk Simonsen.

Det er denne tendens, der gør sig gældende for La Yekthar. Født af en ung, fremmedgjort generation og ansporet af internettets muligheder skubber de til grænserne for, hvad man kan og må sige i det offentlige rum.

Selv om det arabiske forår ikke ramte Saudi Arabien, er der forandringer i gang. Og indtil videre er der ingen, der har råbt: “La yekthar!” (Hold kæft!). • /LEA TANG MØLLER ER FREELANCESKRIBENT, CAND. MAG. I ARABISK OG TIDLIGERE BOSAT I SAUDI ARABIEN.

DET ER KUNST, DET ER FARLIGT

Forfattere, musikere, malere og andre kunstnere verden over oplever censur og overgreb. Nu blander FN sig i problematikken.

AF MARIE SJØDIN GRÆSHOLM

■ EN FILMINSTRUKTØR I UGANDA fængslet for en forestilling om homoseksualitet, en irakisk forfatter i asyl i Danmark, og en kvindepunkgruppe, der har to medlemmer siddende bag tremmer efter en kontroversiel koncert i en russisk kirke, har måske ikke umiddelbart noget til fælles. Kun deres farlige kunst. Den betragtes som politisk provokerende, grænseoverskridende eller blasfemisk. Derfor har de alle været udsat for censur og forfølgelse. Og de er ikke de eneste. FN's særlige rapportør for kulturelle rettigheder, Farida Shaheed, er netop begyndt på at dokumentere forholdene for kunstnerisk ytringsfrihed på globalt plan. Det er første gang nogensinde, at FN sætter fokus på emnet.

EN STIGENDE TENDENS

"Dette her er et problem, vi er nødt til at tage op," siger Farida Shaheed til *Udvikling*.

Siden hun blev særlig rapportør for kulturelle rettigheder i slutningen af 2009, har hun oplevet et stigende antal henvendelser omkring kunstnerisk ytringsfrihed.

"Min indtryk er, at det mange steder i verden ser sort ud for kunstnere. Men der er brug for, at omfanget af censuren bliver dokumenteret, før man kan gøre noget ved det," siger hun. Fra starten af november 2012 og frem til juni 2013 vil Shaheed forsøge at tegne et globalt billede af, hvordan kunstneres forhold er, hvor

de bliver censureret og hvordan. Hun ler, da *Udvikling* spørger om, hvorfor emnet ikke er blevet behandlet på FN-plan noget før.

"Kulturelle rettigheder og dermed kunstneres ytringsfrihed er et forsømt emne i internationalt menneskerettighedsregi. Denne rapport skal udforske et helt nyt område," siger hun.

FALDER PÅ ET TØRT STED

Den dansk baserede organisation Freemuse har i 14 år arbejdet med at dokumentere overgreb på musikere. Programdirektør Ole Reitov bifalder Shaheeds arbejde.

"Det, vi har dokumenteret, er kun toppen af isbjerget, så der er helt

klart brug for et globalt overblik," siger han. I forlængelse af den første verdenskonference for kunstnerisk ytringsfrihed, *All That Is Banned Is Desired*, i Oslo i oktober 2012 mødtes Freemuse med en række nøgleaktører og formaliserede det første netværk for kunstnerisk ytringsfrihed på verdensplan, ARTSFEX. Rapporten fra Farida Shaheed bliver en stor hjælp i netværkets arbejde for at yde støtte til de censurerede kunstnere, man endnu ikke kender til, mener Ole Reitov.

"Det handler alt sammen om at samle de forskellige aktører: kunstnere, advokater, forskere og menneskerettighedsforkæmpere. De skal klædes på til hinandens virkelighed, og rapporten kommer til at være en god referenceramme i det arbejde," siger han.

NY DANSK STRATEGI

Også udviklingsminister Christian Friis Bach (R) bakker op om Farida Shaheed. I november 2012 startede ministeren et samarbejde med Kulturministeriet for at styrke Danmarks profil på området. Han har mødt kunstnere, der modigt kæmper for forandringer, fortæller han *Udvikling*.

"Kunstnere spiller en stor rolle i at sprede information og skabe nødvendige forandringer i samfundet. Vi skal være med til at sikre kunstnernes beskyttelse og ret til at ytre sig," siger han. Derfor bliver kunstnerisk ytringsfrihed også en del af Danidas nye Strategi for Kultur og Udvikling, som søsættes i begyndelsen af næste år. •

"MUSIK FOR LIVET" STÅR DER PÅ SKILTET I DEN GHANESISKE SKOLEGÅRD, HVOR DRENGENE NYDER EN GANG RAP.

Adoption

BØRN OVER GRÆNSER

Op mod en million børn er siden Anden Verdenskrig blevet adopteret fra et land til et andet. Adoptionsbureauer og adoptivforældre ser det som en måde at give børn i nød et kærligt hjem på – men stadig flere adopterede kritiserer transnational adoption. Det gør kvinderne, der afgiver børnene, også.

AF NINA TRIGE ANDERSEN

32/

■ “HUN ER VRED OVER AT VÆRE EN EKSPORTVARE. Hun er vred over at være en importvare. Hun er vred over, at international adoption er blevet en industri drevet af udbud og efterspørgsel.”

Sådan lyder et uddrag en kommende bog, som forfatter Maja Lee Langvad (f. 1980) arbejder på. Hun er uddannet fra Forfatterskolen og debuterede med en digtsamling i 2006. Hun er adopteret fra Sydkorea til Danmark, da hun var tre måneder gammel – og hun er blandt det stigende antal adopterede verden over, som er begyndt at sætte et kritisk fokus på fænomenet transnational adoption – altså adoption af børn over landegrænser. En kritik, der bliver formuleret på mange fronter af de nu voksne adopterede, både gennem kunst, politisk arbejde eller forskning.

De første adopterede fra Korea var børn, som havde mistet deres familie i Koreakrigen, eller som var af “blandet race” med en koreansk mor og en amerikansk soldat som far. Ingen ville eller kunne have dem, og amerikanske missionærer begyndte at sende dem til familier i Vesten gennem bureauet Holt International. År for år blev stadig flere børn adopteret til udlandet, mens Sydkoreas økonomiske udvikling buldrede frem, og landet på få årtier blev forvandlet til en af verdens stærkeste økonomier. De hundredtusinder transnationale adoptioner snakkede man ikke højt om.

Men de sidste 10–15 år er kritikken begyndt at trænge sig på, ikke mindst fra 1970’ernes og 1980’ernes adoptionsboom-generation, som er blevet voksne og kræver at blive hørt. Det skønnes, at omkring 5.000 koreanske adopterede vender tilbage til Sydkorea hvert år. Mange af dem med et ønske om at ændre det system, der engang sendte dem til udlandet.

Ifølge Lene Myong, adopteret fra Korea til Danmark og adoptionsforsker ved Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU)/Aarhus Universitet, er kritikken af adoption ikke ny. Hun henviser blandt andet til et manifest fra 1972, hvor National Association of Black Social Workers i USA kritiserede, at sorte børn systematisk blev bortadopteret til hvide familier.

“Dele af den adoptionskritik, der fremføres både i og uden for Danmark i disse år, står i gæld til den tradition,” siger Lene Myong.

At især koreansk adopterede er aktive i adoptionskritikken i disse år skal ses i lyset af, at Sydkorea har bortadopteret op mod 200.000 børn til Vesten siden 1950’erne:

“På verdensplan udgør koreansk adopterede dermed den største gruppe af transnationalt adopterede, som primært er bosat i Vesten, men i stigende grad også i Sydkorea. Muligheden for at rejse og remigrere har fået en stor betydning for vidensudveksling mellem koreansk adopterede,” siger Lene Myong.

“

Ideen om adoption som en win-win-situation passede ikke med min egen fornemmelse af tab, længsel og ønske om genforening med min familie i Korea.

Anders Riel Müller,
ph.d.-studerende og adopteret

NATIONAL SKAM

Siden starten af 1990’erne har de globale adoptionsstrømme været under opbrud, og Sydkorea dominerer ikke længere statistikkerne, selvom landet stadig sender godt 1.000 børn til udlandet hvert år. Når antallet af transnationale adoptioner fra bestemte lande begynder at falde, skyldes det ifølge den britiske demograf og adop-

tionsforsker Peter Selman ofte enten bekymring over korruption, tvang og menneskehandel – eller at adoptio-nerne til udlandet har medført national skamfølelse.

I Sydkorea blev særloven om “Adoption Promotion and Procedure” sidste år ændret til “Adoption Special Law”. I den står der, at “adoption til udlandet skal kun finde sted, når det har vist sig umuligt at finde adoptivforældre i landet, og når alle relevante organisationer har udtømt alle andre muligheder”.

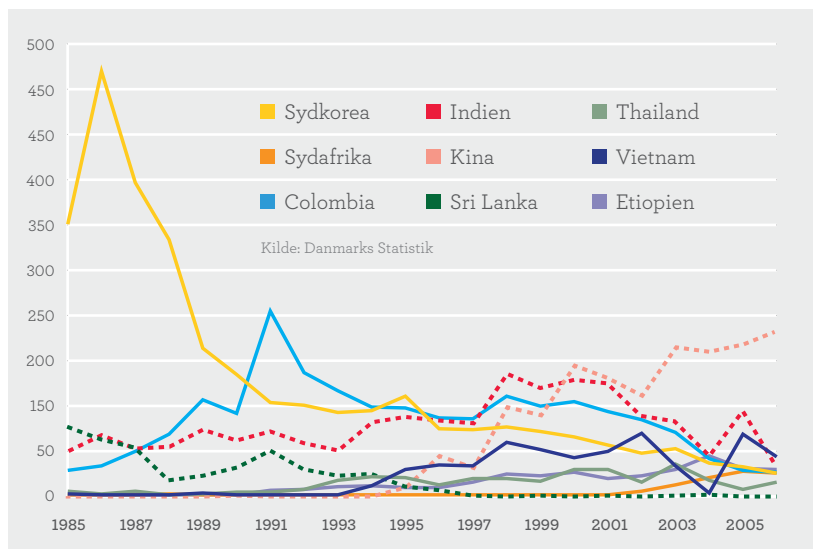
Anders Riel Müller blev adopteret til Danmark i 1980 og er nu tilbage i Seoul, hvor han arbejder på sin ph.d.-afhandling om Sydkoreas fødevarepolitik. Han har altid forholdt sig kritisk til adoptionshistorien:

“Ideen om adoption som en win-win-situation passede ikke med min egen fornemmelse af tab, længsel og ønske om genforening med min familie i Korea,” siger han.

Men han holdt kritikken for sig selv, indtil han for ti år siden mødte en professor i Canada, som forskede i Koreas økonomiske udvikling.

“Jeg fandt ud af, at der var en direkte sammenhæng mellem perioder med høj økonomisk vækst og perioder med mange adoptioner. Hvis fattigdom var den primære årsag, skulle de fleste adoptioner have fundet sted i 1950’erne og 1960’erne, da Korea var blandt verdens fattigste lande. Men langt de fleste adoptioner skete i 1970’erne og 1980’erne, da Koreas

ADOPTIONER TIL DANMARK

FORFATTER MAJA LEE LANGVAD ER EN AF DE ADOPTEREDE, DER GENNEM KUNST NU KRITISERER "ADOPTIONSINDUSTRIEN" SKARPT.

økonomi var i voldsom vækst. I Korea startede adoption som en humanitær aktion, men siden tresserne er det snarere blevet brugt til at skaffe sig af med nogle af de "problemer", som den voldsomme økonomiske og samfundsmæssige forandring førte med sig."

DE UGIFTE MØDRE

Jane Jeong Trenka blev i 1972 adopteret fra Sydkorea til en familie på landet i Minnesota, USA. I 1995 genfandt hun sin biologiske familie, og i 2004 flyttede hun permanent til Seoul, blandt andet for at arbejde i organisationen TRACK - Truth and Reconciliation for the Adoption Community of Korea:

"Vi arbejder i solidaritet med ugifte mødre og med familier, som har mistet deres børn til adoption, fordi vi mener, at Sydkorea kan gøre det bedre med hensyn til børns rettigheder og lige-

stilling mellem køn," siger Jane Jeong Trenka med henvisning til det faktum, at op mod 90 procent af alle adopterede fra Sydkorea ikke er forældreløse, men derimod børn af ugifte mødre.

I Sydkorea er de fleste hjem for enlige gravide kvinder fortsat drevet af adoptionsbureauerne - blandt andet Holt, som det danske bureau Dan-Adopt samarbejder med. På de hjem får man ifølge organisationen af ugifte mødre, Korean Unwed Mothers and Families Association (KUMFA), at vide, at adoption er den lykkeligste løsning for både barnet og den ugifte mor.

"Men det er noget sludder," siger talsperson Kyung Hwa Mok.

"Der er ingen garanti for, at ens barn får et bedre liv, hvis man opgiver det. Man bør prioritere, at barnet kan blive hos sin "første" familie eller adoptere til slægtninge eller i

“

De fleste af os vil gerne beholde vores børn. Men vi har brug for økonomisk støtte.

Kyung Hwa Mok,
talsperson for organisation
af ugifte mødre i Sydkorea

hvert fald internt i Korea. Udenlandsk adoption bør være sidste udvej," siger Kyung Hwa Mok og tilføjer: "Men i Korea er den rækkefølge vendt på hovedet. Børn er blevet brugt som en handelsvare."

FORSKEL PÅ HJEM

Kritikken af transnational adoption står i skarp kontrast til den gængse opfattelse af trafikken: Et barn i et

u-land, der af forskellige årsager ikke kan blive taget vare på, overgår til nye, ressourcestærke forældre, der af hjerter ønsker at få og tage vare på et barn, i et andet og mere privilegeret land.

Men netop den forestilling – at adoption grundlæggende er en positiv trafik, især for barnet – er præcis dét, kritikerne angriber.

Ifølge Kim Stoker fra organisationen Adoptee Solidarity Korea, som er en forening af adopterede fra Korea, der arbejder for at højne bevidstheden om de problemer, der knytter sig til transnational adoption, er det nemlig ikke blot det koreanske samfund, som skal ændre indstilling – adoptanter i Vesten bør også overveje, hvilket system de er med til at opretholde.

“Mit problem med ‘de progressive’, som adopterer transnationalt, er hykleriet,” siger Kim Stoker.

“Mange af nutidens adoptivmødre vil identificere sig som feminister eller i hvert fald for lige rettigheder mellem køn. Men hvis du ser nøgternt på magtrelationerne, så udnytter kvinder i Vesten det faktum, at andre kvinder er frarøvet rettigheder og magten over eget liv – derfor kan du tage en anden kvindes barn og opdrage det som dit eget.”

Flere kritikere peger også på, at der er stor forskel på ugifte mødres beslutninger – alt efter hvilket kvindehjem de kommer på.

På adoptionsbureauet Holts kvindehjem vælger de fleste ugifte kvinder at bortadoptere, men på andre kvindehjem vælger flertallet at beholde deres børn. Det er for eksempel tilfældet på kvindehjemmet Ae Ran Won, der støtter ugifte og gravide koreanske kvinder.

GLOBAL ADOPTION I ET HALVT ÅRHUNDREDE

Den britiske demograf Peter Selman har samlet data over de globale adoptionsmønstre og vurderer, at der på globalt plan har været op mod en million transnationale adoptioner siden Anden Verdenskrig.

Efterkrigstiden (1948–1969)

Omkring **50.000** transnationale adoptioner, især fra Korea, Japan, Grækenland og Østrig til især USA og Skandinavien.

Etableringen (1970–1979)

Omkring **90–100.000** transnationale adoptioner fra særligt Korea samt Indien, Thailand, Vietnam og adskillige latin-amerikanske lande til USA og Europa.

Differentieringen (1980–1989)

Mellem **170–180.000**. Afsender- og modtagerlande er stigende differentieret.

Ekspllosionen (1990–2010)

Over **630.000** blev i denne periode transnationalt adopteret til 27 forskellige lande. Mens 2004 var rekordår i antal transnationale adoptioner (over 45.000), er det årlige antal faldet støt siden, både globalt og i Danmark.

Hvad mener danske DanAdopt, der samarbejder med netop Holts hjem, om den forskel?

“Jeg tror, at kvinderne på Holt får tilbudt hele paletten. National adoption eller abort eller international adoption. Og vælger kvinderne at blive enlige mødre, er det jo et barsk liv, der venter. De fleste kvinder i Sydkorea har råd til at beholde barnet, men i koreansk kultur er det fortsat forbundet med socialt stigma at få børn uden for ægteskabet. Både kvinderne, men især børnene, kan risikere at blive forvist fra deres familie, hvilket er meget alvorligt i koreansk kultur. Og så er bortadoption måske en bedre mulighed,” siger Mette Garnæs, konsulent i DanAdopt.

BLIVER ADOPTION OPMUNTRET?

Mens ugifte mødre ofte må lyve om deres civilstand for at få arbejde – eller for at beskytte deres børn mod social isolation – har staten de sidste år opmuntret til intern adoption i Sydkorea. Adoptivfamilier får dobbelt så stor økonomisk støtte som enlige forældre – og fem gange så meget til plejefamilier. På grund af social udstødelse har ugifte mødre sjældent familie, som kan hjælpe med børnepasning, og der er ingen offentlige dagtilbud.

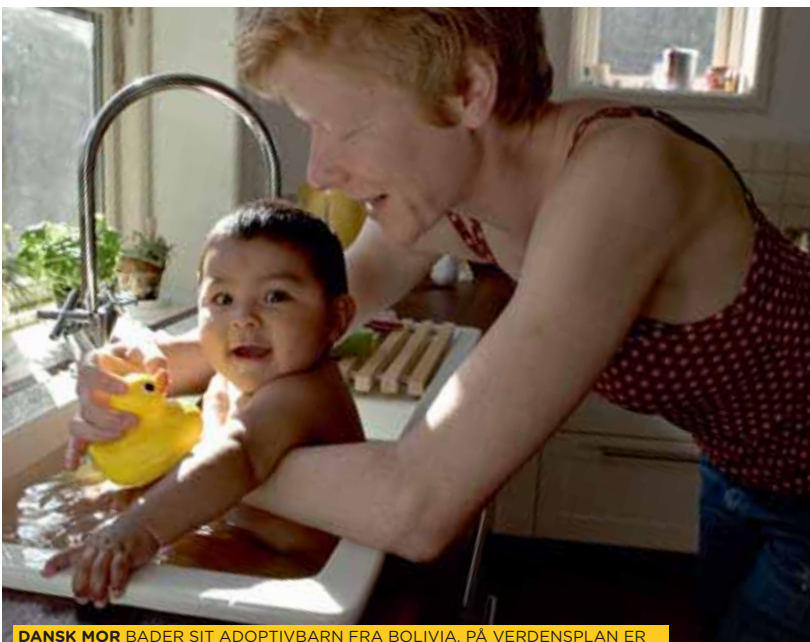
Da det gik op for Kyung Hwa Mok, talspersonen for organisationen af ugifte mødre, at staten bakkede mere op om adoptiv- og plejefamilier end om de biologiske mødre, blev hun vred.

“De fleste af os vil gerne beholde vores børn. Men vi har brug for økonomisk støtte – ikke mindst til børnenes uddannelse senere i livet, da uddannelse er meget dyrt i Korea,” siger Kyung Hwa Mok.

For nogle år siden søgte Kyung Hwa Mok sammen med andre ugifte mødre, som hun fandt via internettet og de kvindehjem, de havde boet på.

“Vi dannede KUMFA i 2009, fordi der ikke er nok kvinder, der selv taler højt om den diskrimination, de oplever,” siger Kyung Hwa Mok, “og det er der brug for, hvis noget skal flytte sig i samfundet.”

I DanAdopt medgiver Mette Garnæs, at der kan være en sammenhæng mellem den transnationale adoption og fraværet af økonomiske og sociale rettigheder til ugifte mødre. Men hun synes samtidig, at det er en farlig argumentation:

DANSK MOR BADER SIT ADOPTIVBARN FRA BOLIVIA. PÅ VERDENSPLAN ER DET KINA, ETIOPIEN OG RUSLAND, DER AFGIVER FLEST BØRN TIL ADOPTION.

“Skulle man så have ladet være med at adoptere efter Koreakrigen? Historien har gjort, at vi er kommet hertil. Så er det måske fristende at se tilbage og sige, at intet var godt ved adoptionerne. Men man kunne også sætte det på dagsordenen, hvor det hører hjemme: hos de koreanske myndigheder. Jeg kan godt se, at hvis man sidder i de ugifte mødres situation, er det dybt uretfærdigt. Men de børn, der bliver forladt, lever jo her og nu – de kan ikke vente på sociale forandringer,” siger hun.

POLITISK ØKONOMI

Når adoption diskuteres i Danmark, er der en stor mangel på kritiske perspektiver. Det mener Anders Riel Müller.

“Danskere er generelt meget knyttet til forestillingen om adoption som en humanitær win-win-situation. Men hvorfor anses det som en ret for danskere at få børn? Hvad med de forældre, som måske kun har opgivet deres barn, fordi de var fattige, eller som måske slet ikke er blevet spurgt? Hvad vinder de?” spørger han.

I stedet burde man kigge nærmere på adoptionens “politiske økonomi”, mener han.

“Adoption sparede det koreanske militærdiktatur for en masse udgifter og skaffede millioner af dollars til landet. Penge som skulle bruges til industrialisering og vækst. Konsekvensen er, at Sydkorea i dag har et

utroligt mangelfuldt velfærdssystem for udsatte familier,” siger Anders Riel Müller.

Han ser en tæt sammenhæng mellem autokratiske regimer, en aggressiv økonomisk udviklingspolitik, hvor sociale ydelser minimeres for ikke at bremse væksten – og antallet af transnationale adoptioner.

“Jeg tror ikke, det er et tilfælde, at Etiopien på meget få år er blevet et af de mest populære afgiverlande. Her har vi en stat, der har ført en aggressiv økonomisk udviklingspolitik – med Sydkorea som et af sine forbilleder – og som tackler de sociale konsekvenser gennem systematisk “eksport” af uønskede børn. Jeg tror ikke, at en rettigheds- eller humanitær vinkel kan indfange de problematikker.” •/NINA

TRIGE ANDERSEN ER FREELANCEJOURNALIST OG HISTORIKER

DE AFGIVER FLEST BØRN I DAG

1. Kina
2. Etiopien
3. Rusland
4. Haiti
5. Colombia
6. Vietnam
7. Ukraine

DE AFGAV FLEST BØRN FOR 20 ÅR SIDEN

1. Korea
2. Indien
3. Colombia
4. Brasilien
5. Sri Lanka
6. Chile
7. Filippinerne

Kilde: Adoption Advocate No. 44 (2012): Global Trends in Intercountry Adoption: 2001-2010

NU VIL ALLE HAVE BØRN FRA AFRIKA

Det afrikanske kontinent havde ikke tradition for adoptioner til udlandet før starten af 00'erne – men nu bliver flere tusind børn hvert år adopteret fra især Etiopien til Europa og USA.

AF NINA TRIGE ANDERSEN

AFRIKA ER BLEVET DEN NYE FRONT INDENFOR INTERNATIONAL ADOPTION. HER VENTER BABYER I SENEGAL PÅ AT BLIVE ADOPTERET.

■ MADONNA HAR GJORT DET. Angelina Jolie har gjort det. Trends skifter – også på adoptionsscenen.

Transnational adoption var i årtier lig med adopterede fra Sydkorea. Så kom der en periode med børn fra Kina. Men nu vil adoptivforældre gerne have børn fra det afrikanske kontinent. Ikke mindst fra Etiopien, der er blevet "det nye Sydkorea".

Mens antallet af transnationale adoptioner fra både Asien og Latin-

amerika falder, stiger antallet på det afrikanske kontinent – hvor ordet "adoption" end ikke findes i de fleste sprog, fordi forestillinger om familie og slægtskab er mere fleksible end i Europa og USA.

Udviklingen har vakt bekymring blandt ngo'er, forskere og myndigheder, og i maj 2012 afholdt det tvær-afrikanske netværk African Child Policy Forum deres femte internationale konference i Etiopiens

hovedstad Addis Ababa. Temaet var "indenlandsk adoption – alternativer og kontroverser."

UDBUD OG EFTERSPØRGSEL

"Nye statistikker viser, at Afrika er blevet den nye front inden for international adoption," lød det fra Mme Agnès Kaboré, formand for Den afrikanske komité af eksperter i børns velfærd og rettigheder.

Hun fremhævede, at for både Belgien og Danmark er Etiopien nu blevet "den primære udbyder af børn".

Kaboré er foruroliget, fordi de mange penge i international adoption skaber grobund for korruption og profitdreven omgang med udsatte børn.

"Den internationale adoption er oftest drevet af efterspørgsel og er et resultat af pres fra modtagerlandene om at stille børn til rådighed ud fra kommende adoptivforældres interesser snarere end ud fra børnenes," sagde hun.

Men er der grund til at være bekymret? Det mener Mette Garnæs, specialkonsulent i DanAdopt, et af de to store danske adoptionsbureauer, ikke.

"I Etiopien er der millioner af forældreløse børn, så jeg synes ikke, man kan tale om at skabe et udbud. Ideelt set burde behovet for adoption slet ikke eksistere. Og i det øjeblik et land siger, at de ikke længere har brug for os, så er vi smuttet med det samme. Men fordi der er penge involveret, kan der selvfølgelig blive skabt et afhængighedsforhold mellem afgiverlande og adoptionsbureauer."

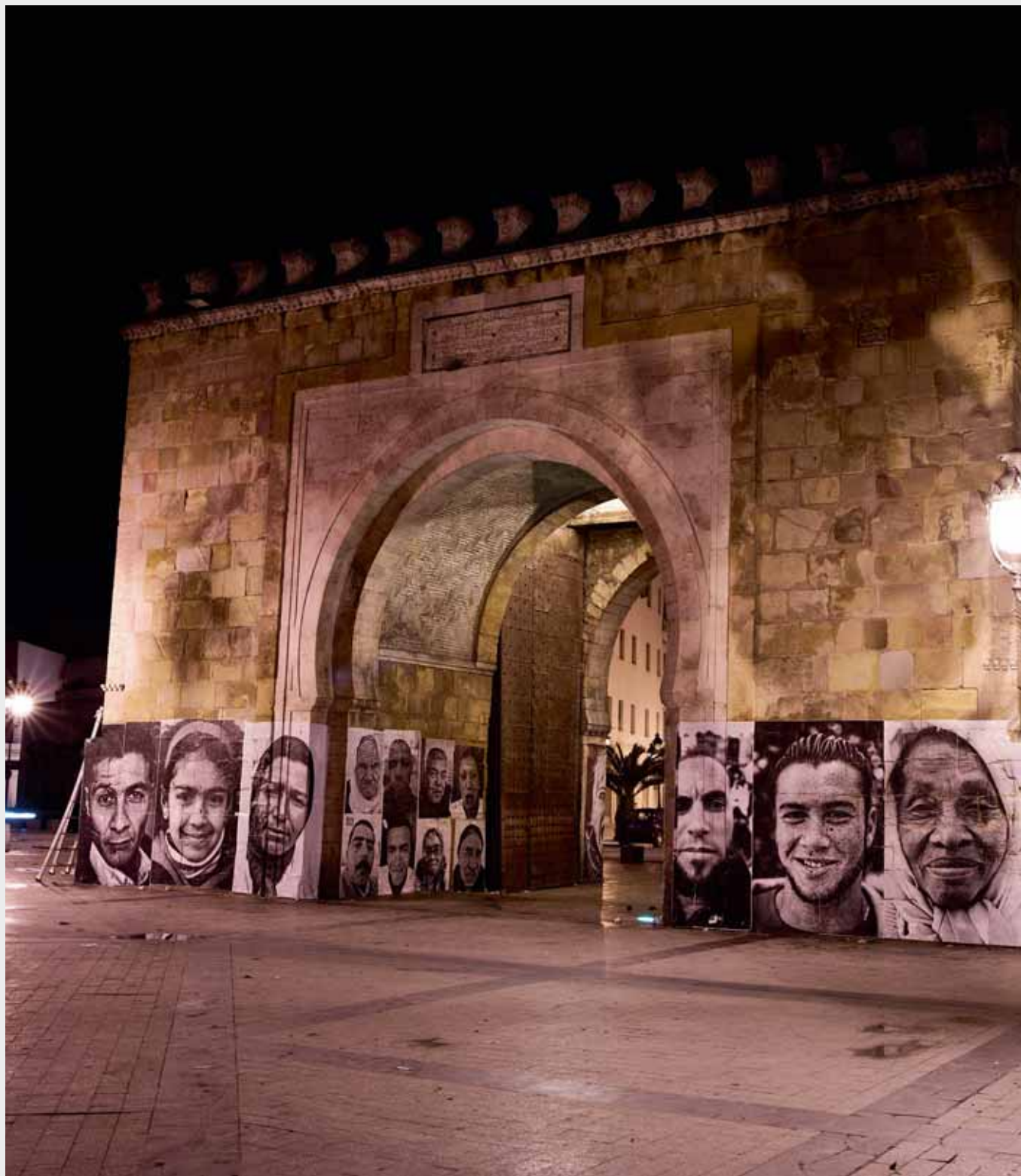
NØD ELLER EFTERSPØRGSEL?

The African Child Policy Forum anerkender, at der er et stigende antal børn på det afrikanske kontinent, som befinder sig i en udsat situation. Men budskabet fra forskerne og ngo'erne var, at "adoption bør ikke anvendes som løsning på fattigdom eller som alternativ for familier, der lever under usikre vilkår".

Ifølge den britiske demograf og adoptionsforsker Peter Selman skyldes markante stigninger i antallet af adoptioner fra bestemte lande ofte akutte kriser som krig eller naturkatastrofer.

"Men når adoptionsstrømmene fortsætter, efter at den umiddelbare krise er forsvundet, så afspejler det i høj grad "efterspørgslen" i modtagerlandene," siger han. • /

PÅ PRÆSIDENTENS PLADS

INSIDE OUT: ARTOCRACY IN TUNISIA

Seks tunesiske fotografer har lavet portrætter af 100 almindelige tunesere og hængt billederne op på symbolske steder i det offentlige rum. Blandt andet der hvor portrætter af landets tidligere præsident hang.

Projektet blander kunst med folkelig aktivisme og er et samarbejde mellem de tunesiske fotografer og den franske street art-kunstner JR. Han har også lavet projekter i et brasiliansk slumkvarter og på sikkerhedsmuren, der deler Israel og Palæstina.

I december 2012 er det to år siden, en tunesisk gadesælger satte ild til sig selv og antændte Det Arabiske Forår.

Portræt

SKØR HVID MAND

Østjyde er kendt i hele Østafrika under navnet *Mzungu Kichaa*. Han er dommer i Tanzanias svar på X Factor og skriver ørehængere på swahili. Musikeren arbejder nu på at styrke den lokale musikscene.

AF JAN KJÆR, DAR ES SALAAM

MZUNGU KICHAA ALIAS ESPEN SØRENSEN HAR BOET DET HALVE AF SIT LIV I AFRIKA OG FØLER SIG LIGE SÅ MEGET SORT SOM HVID.

■ “HAN ER FED. Han taler swahili ligesom os,” fortæller taxichaufføren Joseph med et stort smil, mens han i Dar es Salaams dampende hede og endeløse bilkøer kører magasinet Udviklings udsendte reporter til interview.

Under vajende palmer tager Mzungu Kichaa imod. Iført store solbriller og kortærmet T-shirt ligner han det det, han er: en stjernemusiker i Tanzania.

Men bilen, der står ved siden af, er der ikke meget stjernestøv over. En gammel, skrammet Nissan 4x4. For Mzungu Kichaa er en anderledes stjerne. Han er hvid dansker på den ellers sorte tanzaniske musikscene og har en mission: Musik er nøglen til at bygge bro mellem mennesker fra forskellige kulturer.

SORT OG HVID

Espen Sørensen lyder hans borgerlige danske navn. Han er opvokset i Skanderborg, men østjyden er i hele Østafrika kendt som musikeren Mzungu Kichaa. Det er swahili, der er nationalsproget i Tanzania, og det betyder den skøre hvide mand.

Han har levet det halve af sit liv i Afrika og føler sig lige så meget sort som hvid. Han skriver sine sange på swahili og synger dem selv. Men hvorfor swahili og ikke engelsk?

“Der er en god lyd og en rytmik i sproget, og så er der stærke følelser involveret i forhold til den måde, man må kæmpe for livet på hernede,” forklarer den 32-årige dansker.

SLANGEDRÆBEREN

Som 6-årig flyttede Mzungu Kichaa med sine forældre til Afrika og oplevede som barn i 1980'erne et kriseramte Zambia i byen Mpanza i landets sydligste Southern Province.

“Der var ikke noget sukker, ikke noget mel, ingen Coca-Cola, og man kunne kun købe ét brød ad gangen,” erindrer han.

Forældrene arbejdede som udviklingsarbejdere for Mellempøkeligt Samvirke, og der kunne gå flere måneder, uden familien kom på besøg i storbyen.

“Det var et minimalistisk afrikansk liv uden strøm og vand i hanerne. Vi skulle endda selv hente vand. Men vi havde et rigtig godt liv. Vi lavede biler af ståltråd og skød med slangebøsser. Vi gik på fugle- og honningjagt, og vi

mødte slanger hele tiden, som vi enten skulle løbe fra eller dræbe.”

I Zambia opstod interessen for afrikansk musik, og den hvide dreng lærte at spille på tongastammens trommer til bryllupper og andre festlige lejligheder.

KAMPEN FOR OVERLEVELSE

Opvæksten på landet i det fattige Zambia betyder, at han forstår mange fattige afrikaneres kamp for at opretholde livet.

“Faktisk kan jeg forholde mig bedre til denne kamp for livet end mine tanzaniske venner i Dar, som har gået på kostskole i Europa,” forklarer han.

Oplevelserne fra barndommens Zambia betyder, at Mzungu Kichaa opsøger alle slags mennesker i alle slags omgivelser. Om aftenen går han ud på de lyssky spillesteder i Dar es Salaam og lytter til ukendte bands.

Der er en god lyd og en rytmik i sproget, og så er der stærke følelser involveret i forhold til den måde, man må kæmpe for livet på hernede.

“Mine tanzaniske venner ville aldrig selv drømme om at gå ud og se et band spille, for eksempel i den fattige forstad Ilala.”

Inden Mzungu Kichaa flyttede ud i de riges enklave på halvøen Msasani, boede han selv et stykke tid i det fattige område nær Mandazi Rd.

“Det er spændende at gå ned ad gaden og se, hvordan man kan lave en antenne af et neonlys og en gummi-slange. Og den sælges endda i butikkerne!” forklarer musikeren.

Kendskabet til slummen i Dar har givet ham *street credit*. Det er vigtigt, når ens musik er gadens *Bongo Flava* – Tanzanias svar på hiphop krydret med blandt andet reggae, afrobeat og traditionel tanzanisk musik.

I LEVENDE LIVE

Playback (at mime til allerede indspillet musik) er normen, når de store musikalske navne går på scenen i Østafrika. Det er nemt og billigt, for man sparer musikere og udstyr, men

MZUNGU KICHAA

- 32-årige Mzungu Kichaa er født som Espen Sørensen og har base i både Skanderborg og Tanzania. Han har læst på universitet i England og arbejdet flere år i en organisation i Tanzania.
- I 2009 hittede han med albummet *Tuko pamoja* over hele Østafrika. Albummet blev nomineret til *Best World Album* ved Danish World Music Awards. Hans nyeste EP *Twende Kazi*, som udkommer 12. december, var nomineret til *Best World Track* ved prisuddelingen i år.
- I sommeren 2012 spillede Mzungu Kichaa med sit tanzaniske band ved koncerter rundt om i Danmark. Han har tidligere turneret i andre europæiske lande, været to gange i Uganda og fem gange i Kenya.
- Afrikanere i Danmark har taget Mzungu Kichaa til sig som deres egen, hvorimod det store gennembrud i Danmark lader vente på sig.
- Du kan følge Mzungu Kichaa på Facebook.

DANMARK VS. AFRIKA

Hvad savner man, når man er væk fra Danmark? DSB og deres pladsbilletter! er det overraskende svar fra Mzungu Kichaa.

Når han er hjemme i Østjylland, savner han omvendt Tanzanias gode vejr.

“Men jeg savner også, at folk i Danmark har mere humor. Der er situationer i Danmark, hvor danskerne bliver meget firkan-tede og regelrette. Der er ikke plads til at gøre noget lidt anderledes.”

Mzungu Kichaa er et miks af Afrika og Europa, og det er nok ikke tilfældigt, at han har fundet sammen med en kæreste, som er halvt tanzanier, halvt tysker.

Mzungu Kichaa afskyr det. Musik skal spilles live af levende mennesker. Det gør det lidt sværere for danskeren at få job.

Mange af hans koncerter spilles i Dar es Salaam på den rige halvø Msasani, hvor en stor del af tilhørerne er *expatriates* – udlændinge, der bor og arbejder i Tanzania. Men Mzungu Kichaa har en plan om også at komme ud med sin musik på forstæderne mere ydmyge steder.

Idéen er at teame op med et lokalt band. Pengene er uhyggeligt små på de kanter, men hvis nogle af de bedre bemedlede fra Msasani-halvøen kunne lokkes med, ville der være økonomi i det.

Mzungu klarer sig fint som musiker under de sydlige himmelstrøg. Ud over koncertindtægter er der salg af cd'er og ikke mindst kassettebånd, der stadig er populære mange steder i Tanzania.

FRA NEDTUR TIL OPTUR

Men der har været store huller på vejen mod succes.

Tilbage i 2001 medvirkede Mzungu Kichaa på kunstneren Juma Natures album *Mambo ya pwani*, der betyder "nyt fra kysten". Blandingen af traditionel tanzanisk musik og hip-hop blev et stort hit i hele Østafrika, men Espens navn kom aldrig på coveret.

I 2003 indspillede han et album på swahili med en af Tanzanias kendte-

ste musikproducere med 60 albums på cv'et. Men musikken nåede aldrig markedet, fordi produceren satsede på en anden kunstner. Da Espen senere ville have fat i sine sange, fik han at vide, at harddisken var cracket, og alle indspilninger pist forsvundet.

“

Mange siger, at de lytter til min første cd dag ind og dag ud – at det er en klassiker. Det er jeg stolt af.

“Den forsvundne plade var et stort nederlag. Det var hårdt, og det tog rigtig lang tid at komme mig over det,” forklarer den unge dansker.

Men Mzungu Kichaa gav ikke op: “Jeg lavede endnu en plade på swahili, og denne gang ville jeg selv udgive den, så jeg kunne bestemme.”

Resultatet blev albummet *Tuko pamoja*, der betyder “vi står sammen”. Det er sange om fællesskab, fattigdom, ulighed, uretfærdighed.

Ikke mindst singlen *Jitolee* blev et megahit, og Mzungu Kichaa vågnede i 2009 op til berømmelse i hele Østafrika. I 2010 kunne han sætte sig til rette ved dommerbordet på tv-showet Bongo Star Search, Tanzanias svar på X Factor.

En hvid dansk stjerne i Tanzania var født.

MUSIKALSK STØTTE

I dag tager Mzungu Kichaa hånd om det hele. Ikke bare produktion og distribution af sin musik, men også lyd og lys.

I Danmark omgives musikere af specialister med forstand på lyd og lys, men de findes ikke i Østafrika, og derfor har danskeren med sans for detaljen selv sat sig ind i det tekniske. Guitarerne skal være stemte og strenge nye, og publikum skal have en på opleveren med fed lyd og flot lysshow.

Mzungu Kichaa øser nu også ud af sine erfaringer til andre bands, og ønsket er at styrke den lokale tanzaniske musikscene. Han er trådt i forældrenes fodspor og selv blevet en moderne udviklingsarbejder.

Caravan Records er et eksempel på dette. Her får mere ukendte tanzaniske musikere også en chance.

I SKYGGEN AF EN KLASSIKER

“Man hører vist ikke så meget til Mzungu Kichaa længere,” siger taxa-chaufføren Joseph på vej ud til interviewet.

“De fleste forbinder mig med min første sang, *Jitolee*, lyder Mzungu Kichaas forklaring, og han fortsætter: “Mange siger, at de lytter til min første cd dag ind og dag ud – at det er en klassiker. Det er jeg stolt af.”

Han vil lave ny og anderledes musik, og det har taget tid at få gjort et nyt album færdigt.

“Hvis det bliver et hit, skal det samtidig være en sang, der kan leve videre. Det skal være kvalitet, ikke en døgnflue,” slutter Mzungu Kichaa. •

/JAN KJÆR ER FREELANCEJOURNALIST.

BONGO FLAVA

Bongo Flava er Tanzanias svar på hiphop krydret med reggae, R&B, afrobeat og traditionel tanzanisk musik.

Bongo betyder hjerne og er slang for Dar es Salaam, Tanzanias hektiske hovedby. *Flava* er swahili for det engelske flavour. Smag eller stil.

Indtil midten af 90'erne var det meste musik i Tanzania enten på engelsk eller på sproget *lingala* fra Congo. I dag strømmer der mest musik ud på swahili, og stilen Bongo Flava er hot.

MZUNGU KICHAA SLOG IGENNEM I TANZANIA I 2009 MED MEGAHITTET *JITOLEE*.

Pris for afsløring af dødspatrulje

TRE JOURNALISTER fra den sydafrikanske avis Sunday Times har modtaget African Investigative Journalism Award, Afrikas svar på den journalistiske hæderspris Cavling-prisen.

Stephan Hofstadter, Rob Rose, og Mzilikaza wa Afrika får prisen for at have afsløret, hvordan en gruppe sydafrikanske politifolk i Kwazulu-Natal i Sydafrika, der efterforsker organiseret kriminalitet, har opereret som en regulær dødspatrulje.

Politiet i Kwazulu-Natal har angiveligt dræbt 527 mistænkte i forbindelse med mistanke om forbrydelser, flugt, efterforskning eller anholdelser. Politigruppen, der er blevet afsløret af journalisterne, tegner sig for 45 af drabene, og tre politikaptajner samt en afdød politibetjent efterforskes nu for formodede henrettelser af mistænkte.

Sunday Times har udover de afslørende artikler også bragt billeder af betjentene, der med trukne pistoler fejrer drabene på fem røverimistænkte.

•/ULM

Brasilien gør op med klasseskel

■ "PRØV AT FINDE en sort læge, en sort tandlæge eller en sort bankrådgiver. Du vil få svært ved det," sagde Brasiliens tidligere præsident Lula da Silva, da han engang blev adspurg om landets raceopdelte klassesamfund. Han advokerede for større lighed – også blandt racerne – og nu indfører regeringen, med præsident Dilma Rouseff i spidsen, en lov om positiv særbehandling på universiteterne. Det sker også efter pres fra studenterorganisationer (billede).

De statsejede universiteter skal afsætte halvdelen af studiepladserne til studerende fra små kår og særligt fremme antallet af studerende med afrikanske aner. Trods en massiv, økonomisk vækst i de senere år, der har løftet millioner ud af fattigdom, er Brasilien stadig et af verdens mest ulige samfund

– med en stor andel af sorte brasilianere i bunden.

Indførelsen af den nye lov er dog ikke sket uden kritik. Ifølge New York Times går de offentlige brasilianske universiteter for at være bedre end de private – dog med et par enkelte undtagelser. Men de offentlige grundskoler, som de fattige elever bliver rekrutteret fra, har ikke samme faglige niveau som de private.

"Man skaber ikke kreative, dygtige folk, bare fordi de har en universitetsgrad," siger Leandro Tessler, der koordinerer rekrutteringen på Universitetet i Campinas, til New York Times.

Det brasilianske ministerium for fremme af racelighed forventer, at antallet af sorte studerende vil stige fra 8.700 til 56.000 på de fire år, universiteterne får til at rette op på den sociale ulighed. •/LAURA ENGSTRØM

Kamp om egyptisk graffiti

VÆGGEN LANGS fodgængerfeltet på den berømte Tahrir-plads i Kairo har efterhånden fået mange lag maling. I september blev slagord og tegninger af de revolutionshelte, der døde på selvsamme plads måneder tidligere, overmalet med en beige-gul farve – beordret af myndighederne. Men nu er de revolutionære arabiske tegn og tegninger myldret frem igen.

Kunstnere og graffitimalere insisterer på, at netop den væg på den plads er historisk. De har stadig deres våben intakt: spraydåserne. Og kampen om muren fortsætter. •/LE

Demokrati

DET IRAK,
VI EFTERLØD

Drømmen om et demokratisk Irak er ved at udvikle sig til et mareridt, hvor frygt, intimidering og korruption vinder frem, skriver Ned Parker, Irak-korrespondent for førende medier siden 2003.

HER NI ÅR EFTER at amerikanske tropper styrtede Saddam Hussein, og nogle måneder efter at den sidste amerikanske soldat forlod Irak, er landet noget nær en forlist stat. Premierministeren Nouri al-Maliki er leder af et system, der er præget af korruption og brutalitet, og hvis politikere bruger sikkerhedsstyrker og militser til at undertrykke modstandere og intimidere befolkningen. Loven er et våben, der tages i anvendelse mod rivaler og for at skjule forbundsfællers misgerninger. Drømmen om et Irak styret af folkevalgte ledere med et ansvar over for befolkningen er hurtigt ved at fortone sig i tågerne.

Den irakiske stat kan ikke tilbyde befolkningen basale tjenesteydelser som pålidelig elforsyning om sommeren, rent drikkevand og en acceptabel sundhedstjeneste; arbejdsløsheden blandt unge mænd nærmer sig 30 procent, hvilket gør dem til et nemt bytte for forbryderbander og militante sammenslutninger. Selv om volds kriminaliteten er faldet i tiden efter de værste perioder under borgerkrigene i 2006 og 2007, er den aktuelle hyppighed af bombeattentater og skyderier mere end nok til, at et flertal irakere lever i frygt og er usikre på fremtiden. De har mistet ethvert håb om, at blodsudgydelserne en dag holder op og har affundet sig med den konstante frygt. Den fjendtlige atmosfære i det politiske liv og voldelighederne i byerne skaber et destabili-

SAMARBEJDE MED
FOREIGN AFFAIRS

Udvikling samarbejder redaktionelt med det anerkendte tidsskrift Foreign Affairs, som er blevet udgivet af den uafhængige amerikanske tænketank Council on Foreign Relations siden 1922. Samarbejdet betyder, at Udvikling med jævne mellemrum vil bringe artikler fra Foreign Affairs i dansk oversættelse.

serende kredsløb, som forstærker mistilliden i magtens korridorer og får politikerne til at afgøre deres stridigheder ved hjælp af håndlangere i gadens kriminelle miljøer.

Både Maliki og hans modstandere har et ansvar for den langsomme rutsjetur ned mod det totale kaos, og begge parter er fanget af deres historie under Saddam. Irak er i dag delt mellem tidligere forfulgte shiamuslimske religiøse partier som Malikis Dawa-parti, der stadig tørster efter hævn, og sekulære eller sunnimuslimske partier, der drømmer om en mindre blodig udgave af Saddams Baath-parti med dets nationalistiske ideologi og intolerance over for religiøse og etniske politiske synspunkter. Og alt imens manøvrerer kurderne behændigt ind og ud mellem de politiske fronter i Bagdad. Deres mål er at bevare det næsten fulde selvstyre i det nordlige Irak og forhindre dannelsen af en stærk, central regering, som en dag kunne finde på at belejre kurdiske byer og bombardere landsbyerne, som skiftende regimer i Bagdad gjorde det gennem hele det 20. århundrede.

Alle parter beskylder hinanden for drabet på venner og pårørende, der mistede livet under Saddam og under den borgerkrig, der fulgte i kølvandet på den amerikanske invasion. Alle irakiske politikere bekender sig åbenbart til den tro, at en fjende aldrig kan blive en forbundsfælle, men kun en midler-

tidig allieret; forræderiet lur rundt om hvert eneste hjørne. Alle politikere tiltager sig så meget magt som muligt, og ukontrollerede ambitioner, egoisme og historisk betingede fjendskaber gør dem alle sammen blinde for konsekvenserne af deres opførsel i forhold til Iraks nye institutioner og samfundet i det hele taget.

*

DET FRÆVÆRENDE WASHINGTON

Det var ikke dette Irak, man i USA forestillede sig, da man for mindre end ti år siden planlagde invasionen. Efter Saddams fald i 2003 gik amerikansk politik ud på at skabe en demokratisk stat, som skulle beskytte borgerrettighederne, fremme national forsoning, opbygge et upolitisk retsvæsen og sikre ytringsfriheden.

Disse mål blev fra første øjeblik undergravet af den amerikanske besættelse som følge af et antal yderst skadelige fejltagelser – der blev ikke sendt nok amerikanske tropper til at sikre landet, det gamle irakiske militær blev ikke opløst, og man tillod en drakonisk udrensning af medlemmer af Baath-partiet, som stadig sad i ministerierne. Først i sidste øjeblik, i Iraks mørkeste time, sendte Bush-administrationen mange tusinde flere soldater af sted for at standse den borgerkrig, som i mellemtiden var brudt ud.

Under "bølgen" i 2007 tvang USA de herskende shiamuslimske religiøse partier til at tage initiativ til en forsoning med sunnimuslimerne, blokerede åbenlyst politiske anholdelser og gjorde en indsats for at marginalisere eller fængsle embedsmænd, der kunne sættes i forbindelse med voldeligheder. Forventningen var, at den forbedrede sikkerhed ville gøre det muligt for Irak at opnå en højere grad af stabilitet og udvikle begyndelsen til en liberal styreform.

Maliki og hans kolleger er ikke de eneste, der har skylden for de forliste forhåbninger og den langsomme underminering af demokratiet. Siden de sidste måneder af Bush-administrationens levetid og begyndelsen på Obamas præsidentperiode arbejdede Washington ikke først og fremmest på at styrke de demokratiske principper som under "bølgen", men fokuserede snarere på det langsigtede strategiske forhold til Bagdad, især forholdet til landets premierminister, for at gøre

AL QAEDA HAVDE TRUET MED AT SABOTERE DET IRAKISKE VALG I 2010, MEN FOLK GIK ALLIGEVEL TIL STEMMEURNERNE. HER VISER EN IRAKER SINE FINGRE FREM FOR FOTOGRAFEEN EFTER AT HAVE STEMTE VIA FINGERAFTRYK.

“

Alle irakiske politikere bekender sig åbenbart til den tro, at en fjende aldrig kan blive en forbundsfælle, men kun en midlertidig allieret; forræderiet lur rundt om hvert eneste hjørne.

det nemmere at trække de amerikanske styrker ud af landet. Og under denne proces fik man ikke i tilstrækkelig grad gavn af den amerikanske troppeforøgelse – man undlod at støtte det irakiske folk i dets forkastelse af religiøs ekstremisme og dets ønske om normale forhold – hvorved man forringede muligheden for, at

en ikke-sekterisk samlingsregering kunne komme til magten.

Washingtons største fejltagelse i de senere år stammer fra sommeren 2010, da USA opgav illusionen om at være neutral og åbenlyst støttede Malikis kandidatur til premierministerposten på bekostning af Allawi – selv om Allawis koalition havde fået flere stemmer til valget i marts. Amerikanske embedsmænd påstod, at kun en shiamuslimsk islamist havde den fornødne troværdighed og legitimitet til at være premierminister og forkastede alle alternativer til Maliki. Men ved således at støtte Maliki, en troende shiamuslim, der allerede var godkendt af Iran, styrkede USA ham så meget, at han ikke behøvede at gå på kompromis med Allawi, der er sekulær

shiamuslim og støttes af landets sunnimuslimer.

I november 2010 blev Maliki og Al-lawi enige om at fordele magten med støtte fra Washington og den kurdiske regering i Erbil; i henhold til denne aftale skulle Maliki afgive den direkte ledelse af sikkerhedsstyrkerne og sit hårde greb om regeringen og de fleste af ministerierne. Ligeledes i henhold til aftalen overtog Iraqiya-partiet forsvarsministeriet, mens Allawi blev udnævnt til chef for et nyoprettet rådgivende politisk organ. Amerikanske embedsmænd pralede af, at de havde udmanøvreret Iran og været fødsels-hjælpere for en ikke-sekterisk regering i Bagdad.

Men Washington opgav hurtigt at sikre sig, at punkterne i aftalen

blev overholdt. Den amerikanske vicepræsident Joseph Biden, Obama-regeringens ledende Irak-politiker, var stort set ikke til stede i Irak i det år, da aftalen om magtdeling blev misligholdt. På den amerikanske ambassade i Bagdad beklagede embedsmændene sig under private former over, at Maliki nægtede at dele magten, som han havde lovet, men udtalte sig ikke om det offentligt, end ikke da Malikis militære forbundsfæller optrappede chikanen og anholdelserne af personer, der ansås for at være politiske modstandere.

*

Den politiske situation i Bagdad nåede et nyt lavpunkt sidste december. Dagen efter at den sidste amerikanske

soldat havde forladt landet, udstedte Maliki uden varsel en arrestordre på den sunnimuslimske vicepræsident Tariq al-Hashimi og anklagede ham for at have organiseret dødspatroljer. Med denne handling fjernede Maliki den sidste rest af tvivl om, at han skulle være interesseret i national forsoning, og undergravede dermed de løfter, som han og Barack Obama havde fremsat nogle få dage før i Washington, da de udtalte, at Irak nu var et stabilt demokrati. Hashimi flygtede til Kurdistan, og landets politiske proces blev skudt i sænk. Krisen afslørede det kunstige Potemkin-kulisseagtige ved Iraks demokratiske system og viste også, hvor hurtigt fejderne mellem landets nationale ledere kan bringe staten i fare.

Ingen politikere, uanset hvor højt i hierarkiet de måtte befinde sig, er længere i tvivl om, at Maliki er i stand til at udnytte loven og staten til at fremme sine egne ambitioner. Man kan mangler dog stadig myndighed til at udrydde alle sine fjender, al den stund han er inddraget i et parlamentarisk system, som blev tvangsindført af USA i 2003. Men han vil blive ved med at stræbe efter enevældig magt, og frygt, intimidering og korrupsion er hans våben.

*

SMARAGDBYENS EFTERTID

For til fulde at forstå, hvordan Iraks nuværende politiske ledere arbejder, bør man aflægge besøg hos regeringen i Den Grønne Zone, et 10 kvadratkilometer stort befæstet areal i Bagdads centrum. I Saddams tid blev kvarteret opkaldt *Karradat Mariam* efter en lokal kvinde, der tog sig af de fattige. Dets privatboliger, paladser, hoteller og monumenter stod som en vulgær udstilling af Baath-regimets velstand og prætentioner. Efter den amerikanske invasion i 2003 tog det amerikanske militær kontrol med kvarteret og fastlagde dets grænser med mure og pigtråd.

I januar 2009, da USA fralagde sig kontrollen med irakisk sikkerhed, blev Maliki chef i Den Grønne Zone. I lighed med sine amerikanske forgængere talte han om at genåbne den hovedvej, der fører igennem området, for at gøre befolkningens dagligdag nemmere. Men ligeledes i lighed med de amerikanske forgængere var han ikke i stand til at holde dette løfte –

verden udenfor viste sig at være for farlig. Til gengæld er Malikis herredømme over Den Grønne Zone blevet altomfattende. Kun personer med de rigtige adgangsmærker eller ledsaget af en person med et regeringsudstedt id-kort til Den Grønne Zone kan få adgang. (Adgangsmærkerne er blevet en årsag til korruption; ifølge officerer i det amerikanske militær og irakere, der bor i kvarteret, kan de koste helt op til 10.000 dollars). Tiggere, enker og familier med syge pårørende, som for at bede politikerne om hjælp før i tiden gjorde pilgrimsrejsen til parlamentsbygningerne, der ligger i Den Grønne Zone, kan nu ikke længere få adgang.

Maliki har efterlignet mange af de hierarkiske kontrolforanstaltninger, som blev indført under den amerikanske besættelse. Hans kontor inddeles, ligesom amerikanerne gjorde, adgangsmærkerne til Den Grønne Zone i farvekodede kategorier (blåt for højeste adgangsniveau, orange og rødt for de laveste). I tiden under amerikansk kontrol udstationerede den amerikanske hær militærpoliti og hærenheder for at afpatruljere og forsvare Den Grønne Zone. Maliki har sin egen udgave; sidst i 2008 oprettede han Bagdadbrigaden, en specialenhed, der bevogter områdets indgangsporte og afpatruljerer vejene. Brigaden, der opererer uden

for den normale kommandostruktur, er sammensat af soldater fra landets shiamuslimske kerneområder og er tilhængere af Maliki og hans Dawa-parti. (Soldaternes religiøse orientering ses tydeligt på helligdagene, hvor der er ophængt bannere med shiamuslimske ikoner ved indgangene til Den Grønne Zone).

“

Maliki har gjort ledelsen af sine kontorer til et familieanliggende i en sådan grad, at flere højtstående embedsmænd er begyndt at tvivle på, om de arbejder for en familie eller en stat.

Desuden har Maliki gjort ledelsen af sine kontorer til et familieanliggende i en sådan grad, at flere højtstående embedsmænd er begyndt at tvivle på, om de arbejder for en familie eller en stat. Dette har skabt et paradoks, som er indlysende for mange irakere – i en tid, hvor resten af den arabiske verden forsøger at afskaffe familieherredømmet, har Maliki omgivet sig med slægtninge og andre fra sit fødested i Twaireej, et landområde syd for Bagdad. Hans søn Ahmed, der er næstkommande-

rende under stabschefen og ansvarlig for sin fars personlige sikkerhed, er muligvis den mest magtfulde person i Malikis stab. Han er blevet berygtet for sin ekspropriation af fast ejendom i Den Grønne Zone, som han har gennemført ved at beordre Bagdadbrigaden til at beslaglægge huse, der tilhører irakere og udenlandske forretningsfolk. Denne politik har drevet de fleste vestlige firmaer ud af Den Grønne Zone. Den irakiske regering har sådan set legitime grunde til at befri sig for vestlige virksomheder, der efter 2003 har gjort krav på byggegrunde i Den Grønne Zone. Men den brutale fremgangsmåde – og det faktum, at de beslaglagte ejendomme i det store og hele er forblevet under Ahmeds kontrol – har nu skabt det indtryk, at inderkredsen omkring Maliki først og fremmest er interesseret i at berige sig selv.

Maliki har også anvendt militær magt til at intimidere og indskrænke sine fjender. Da det i december 2011 blev meddelt, at der var udstedt arrestordre på Hashimi, udkommanderede Maliki kampvogne foran Hashimis og andre irakiske lederes hjem; soldater fra Bagdadbrigaden forlangte at se gæsters id-kort, før de fik adgang. Han har udnyttet sikkerhed som en gulerod og tildelt sine forbundsfæller bataljoner af bodyguards, men afslået tilsvarende anmodninger fra en højtstående folkevalgt sunnimuslimsk embedsmand, som han ikke bryder sig om, selv om denne embedsmand var i livsfare.

*

DE NEMME PENGES IRAK

Korruptionskulturen når op på regeringens højeste trin – tilmeld Iraks finanslov er indhyllet i mystiske tåger; de forskellige poster på budgettet oprettes og anvendes med ringe gennemsigtighed. Regeringen i Bagdad har brugt over 400 milliarder dollars siden 2004, men først nu gør den sig klar til at offentliggøre en redegørelse for budgetterne mellem 2004 og 2009. Der bliver næppe nogensinde aflagt tilfredsstillende regnskab for andet end en lille del af de anvendte midler.

*

Embedsmænd, som har arbejdet i de statslige organisationer til bekæmpelse af korruptionen, er ikke opti-

FOTO: SHAWN BALDWIN/SCANPIX (TV.) & ALEKSEY NIKOLSKY/POLIFOTO (TH.)

TRODS ANGREBSBØLGER MED BOMBER, MORTERER OG RAKETTER GIK ET STORT ANTAL IRAKERE TIL VALG I MARTS 2010.

DEN IRAKISKE PREMIERMINISTER NURI KAMAL AL-MALIKI FLYGTED E FRA IRAK I SLUTNINGEN AF 1970'ERNE EFTER EN DØDSDOM OG FØRTE FRA SIT EKSIL AN I OPPOSITIONEN MOD SADDAM HUSSEIN. HAN BLEV LEDER AF DEN IRAKISKE OVERGANGSREGERING I 2006.

mistiske med hensyn til fremtiden. De er alt for mange gange blevet bremsede af magthaverne og må også leve med, at deres liv er i fare. Nogle af dem er blevet slået ihjel. Chefen for retsaffenhedsudvalget trådte tilbage i september i protest over sine manglende muligheder for at følge op på korruptionsanklager mod højtstående embedsmænd. Maliki skiftede ham ud med en mand, han anså for at være mere skikkelig og mindre tilbøjelig til at modarbejde magthaverne. I Bagdad havde jeg et møde med en antikorrupsionsembedsmand, der viste mig et antal kun let tilsørede trusler, han havde fået i form af sms'er fra lederen af et firma, der var mistænkt for at have forsynet Dawapartiet med penge. En af sms'erne lød: "Er det acceptabelt, at personer i regeringen lokker dig til at være modstander af os? Tror du ikke, vi har kendskab til den slags?" Og lidt senere stod der: "Vi beder Allah om at beskytte dig." Embedsmanden var bekymret for sin sikkerhed. Nu går

“

Korruptionskulturen når op på regeringens højeste trin – tilmed Iraks finanslov er indhyllt i mystiske tåger.

han aldrig hjemmefra uden en bodyguard.

"Mord er ganske dagligdags her i Irak," sagde han. "Det er ligesom at drikke en kop kaffe om morgenen."

*

ARVEN EFTER AMERIKANERNE

Irak kan kun håbe på at undgå krig eller et korrupt, autoritært regime i fremtiden, hvis USA og det internationale samfund i det hele taget begynder at presse magthaverne til at gennemføre magtdeling og demokratiske spilleregler. Efter valget i Irak i 2010 har USA intet foretaget sig i så henseende.

*

Lokalvalgene i 2013 og parlamentsvalget året efter bliver en prøve på, om de irakiske ledere tror på repræsentativt demokrati, eller om de nuværende magthavere vil klynge sig til magten med alle til rådighed stående midler. Netop nu er Maliki i gang med at forfølge et antal embedsmænd i valgkommissionen og bruger korruptionsundersøgelser mod dem. Og i januar 2011 fik han en domstols ord for, at samme valgkommission sorterer under ham snarere end under parlamentet. Visse irakiske embedsmænd spekulerer på, om de kommende valg bliver frie og uafhængige, mens forhenværende amerikanske officerer spekulerer på, om de overhovedet vil finde sted.

USA må sørge for, at valgene finder sted, og at de bliver frie og uafhængige, og det må også forhindre, at der af politiske hensyn slækkes på kravene til demokratiet. Det vil givetvis belaste forholdet til Maliki, hvis man konfronterer ham med anklager om magtmisbrug og politiske fængslinger, men det er netop, fordi man har undladt at gøre det, at Irak er endt i sin nuværende dybt problematiske situation. Hvis Irak ender som et diktatur eller indleder en krig, vil det være den arv, USA har efterladt sig i landet. Men vi må ikke afskrive Irak. Med hjælp udefra kan landet stadig manøvrere sig videre frem med en folkevalgt regering, der er nogenlunde ansvarlig og nogenlunde repræsentativ. Et sådant resultat vil være et stort skridt på vejen til at rette op på USA's katastrofale fejltagelser. •

OVERSAT AF CLAUS BECH

TEKSTEN ER EN FORKORTET UDGAVE AF ARTIKLEN "THE IRAQ WE LEFT BEHIND" BRAGT I FOREIGN AFFAIRS' MARTS/APRIL-NUMMER 2012. UDELADELSER ER MARKERET MED *.

REPRINTED BY PERMISSION OF FOREIGN AFFAIRS, MARCH/APRIL 2012, VOL 91, NO 2. COPYRIGHT 2012 BY THE COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS, INC.

Ned Parker

Prisbelønnet journalist og Edward R. Murrow Press Fellow på Council on Foreign Relations.

Han var korrespondent i Irak fra 2003-2005 for Agence France-Presse, ledende Bagdad-korrespondent for The Times of London fra 2006-2007 og bureauchef for Los Angeles Times i Irak fra 2007-11.

Somalia

MORGENLUFT I MOGADISHU

Håbet spirer i Somalias krigshærgede hovedstad, hvor freden har banet vej for strandliv, gadelygter og nybyggerier. Men vejen til at blive et normalt land er stadig lang.

AF VIBEKE RASK GRØN, MOGADISHU

51/

■ HØJE, GLADE barnestemmer blander sig med lyden af løbende fødder og en bolds hop hen over de knækkede fliser på den lukkede plads foran det sønderskudte rådhus. Et perfekt sted for drengene at spille fodbold.

Det er sidst på eftermiddagen, skyggerne er ved at være lange, men ude på gaden er trafikken stadig intens. Scooterne, bilerne og æseltrukne kærre kæmper for at komme frem, tungt lastede med varer eller passagerer. Mænd og kvinder vandrer langs gennemhullede mure, forbi bunker af murbrokker, ruiner og ødelagte huse til butikkerne, som faktisk har varer på hylderne.

Mogadishu summer af positiv travlhed den her sommerdag 2012.

“Al-Shabaab er ude af byen og stærkt på tilbageslag, det åbner et vindue til at få løst konflikten i landet nu,” siger den 70-årige kvægnomade Abdulahi Ali Aden fra provinsen Lower Shabele.

Han er, som hundredtusindvis andre, blevet internt fordrevet fra sin hjemegn til Mogadishu af krigen mellem al-shabaab og de fremrykkende tropper fra den Afrikanske Union (AMISOM) og soldaterne fra den somaliske regeringshær. Konsekvensen af offensiven interesserer ham.

SIKKERHED ER VIGTIGT FOR MOGADISHUS BORGERE – DEN TAGER DEN KVINDelige BETJENT KHADIJA HAJI DIRIYE SIG AF PÅ POLITISTATIONEN, HVOR DER ER KØ.

“Det virker, som om Somalias mange klanledere og krigsherrer har fået en fælles interesse i at komme af med al-shabaab,” forklarer han, men påpeger samtidig, at der stadig er problemer med nogle mindre klaner.

Kvægnomaden Abdulahi Ali Aden er politisk interesseret og bruger det meste af dagen på at høre radio, både regeringstro og al-shabaab stationer.

Han er, som rigtig mange andre her i Mogadishu, usigelig lettet og glad for al-Shabaabs retræte, og han tror, at Somalia, med en ny præsident på plads, kan få løst de sidste interne klanstridigheder og komme på rette vej.

For borgerne i Mogadishu var det næsten et mirakel, da al-Shabaab blev drevet ud af byen for et år siden. Det har i den grad skabt glæde, byen gni-strer af optimisme, forventninger og gåpåmod.

“Nu kan et rigtigt liv begynde,” hører man fra folk i byen igen og igen.

Denne eftermiddag ligger et stort fragtskib i Mogadishus havn. Fragt-sejlads til Mogadishu er for alvor genoptaget, efter at al-shabaab har forladt byen. Det giver mænd som Abdi Ali Hilowle, 57 år, mulighed for at tjene 25-30 dollars om dagen som daglejer på havnen, og med nye arbejdsmuligheder og varer at købe er en spirende økonomisk vækst puffet i gang.

“Med al-Shabaab ude af Mogadishu er sikkerheden samtidig blevet væsentligt forbedret for den almindelige somalier,” fortæller Jimale Fraha Gadi, på 75 år.

Også han tror på en god fremtid nu.

EN BY MED GADELYS

Et blik ned ad hovedgaden Maka al Mukarama bekræfter den positive fremgang. 50 solcelledrevne gadelygter tænder automatisk klokken 18.30 og åbner mulighed for et næsten normalt storby-aftenliv.

“

Vi forvandler Mogadishu fra en by i mørke, terror og rædsel til en oplyst by.

Abdirashid Ahmed,
gadelygteophænger

Når mørket falder over Mogadishu, er her igen, efter 21 års krig, et myldrende leben af folk, der handler, spiser, snakker, drikker kaffe, teenagere, der går tur, og børn, der leger.

Gadebelysningen er doneret af Norge og sat op for bystyret i Mogadishu af den norske organisation Nor-

dic International Support Foundation (NIS).

Abdirashid Ahmed er en af de 90 mand, der opstiller gadelygter; han fortæller til det USA-betalte nyheds-website Sabahi, at man har fået flere gadelygter, og at der snart kommer lys helt ude fra lufthavnen og ind til præsidentpaladset.

“Vi forvandler Mogadishu fra en by i mørke, terror og rædsel til en oplyst by,” siger han.

Ingeniør Yusuf Osman siger til Sabahi, at bystyret har planer om at skabe et moderne Mogadishu fuldt på højde med Doha og Abu Dhabi.

“Du kan da se, hvor pragtfuld Mogadishu er,” siger en 19-årig ung mand, som sidder med en stabel bø-ger foran sig, til mig.

Jo, man kan sagtens fornemme, hvor smuk byen engang var, og forestille sig, hvor fantastisk den kan blive, hvis freden varer ved. Den ligger billedskønt lige ud til de hvideste hvide sandstrande og det azurblå hav.

Under krigen og al-shabaab var det forbudt at gå på strandene, men nu er de igen fyldt med glade mennesker hver weekend.

TYRKISK STØTTE

“Vi mangler bare at genopbygge landet,” siger den unge mand med

bøgerne og fortæller, at han sidder og læser tyrkisk.

Han har, ligesom 160 andre unge, fået stipendium til universitetet i Ankara.

“Jeg skal læse til civilingeniør,” siger han og mener, at der bliver behov for ingeniører i fremtiden.

Han understreger, at han ikke rejser for at søge lykken udenlands. Han vil tilbage med et eksamensbevis i hånden og forklarer, at han har løbet spidsrod gennem kugleregn, grana-tangreb og usikre gader i Mogadishu hele sin barndom for at komme i skole, og nu vil han gerne bidrage til en fremtid i fred.

Tyrkiet er gået massivt ind med støtte til den nyvundne fred i Mogadishu. Det ser man allerede i lufthavnen, når man lander. Her er malet tyrkiske flag og store hilsener til regeringsleder Tayip Erdogan, der allerede har været i byen flere gange i år og underskrevet bilaterale aftaler.

Ud over uddannelse til Somalias ungdom er den tyrkiske stat på vej med nøglefærdige lægeklinikker, laboratorier, fagskoler, affaldshåndtering og it-løsninger til Mogadishu, tyrkisk Røde Halvmåne genopbygger Mogadishus drikkevandsforsyning, og et tyrkisk luftfartsselskab har startet ruteflyvning mellem Istanbul og Mogadishu to gange om ugen.

Også derfor er den unge mand tryk ved at tage til Ankara for at læse.

“Tyrkiet har som muslimsk nation god forståelse for Somalia,” mener han.

INVESTERINGSTURISME

Endnu et rutefly kommer lavt hen over den yderste række sandklitter og lægger an til landing.

Flere gange om ugen ankommer fly fyldt med somaliske eksilfamilier fra alverdens lande.

“De vil gense fædrelandet og se på investeringsmulighederne,” forklarer Beshir Yusuf.

Han er hotelejer fra Mogadishu. Han peger op på nogle store ødelagte villaer ved Mogadishus gamle strandpromenade, Lidoen.

“De er for nylig blevet solgt for millionbeløb,” siger han.

Beshir Yusuf er selv med på investeringsbølgen og har netop bygget et nyt hotel i byen.

“Mogadishu er helt forandret, og det er folk også,” understreger han

og smiler stort. Overalt i byen skyder nybyggerier i vejret side om side med renoveringer og genopbygning.

DEN POLITISKE SITUATION

Den nye fred har sat gang i en positiv politisk proces. Der er dannet et nyt parlament, som har udpeget landets første rigtige præsident i 40 år, Hassan Sheikh Mohamud. Han er 57 år og et relativt uskrevet blad inden for somalisk politik. Han har i mange år arbejdet for FN's børneorganisation (UNICEF) og andre internationale organisationer i Somalia.

Den 3. oktober meddelte kenyansk militær, at den somaliske regeringshær, støttet af tropper fra AMISOM og kenyanske styrker, har indtaget al-shabaabs højborg, havnebyen Kismayo.

Og den 7. oktober udpegede præsident Mohamud den 54-årige forretningsmand Abdikadir Farah Shirdon til regeringsleder. Han har siden 1991 drevet virksomhed fra Nairobi.

Somalia bader i positiv fremgang og god stemning i den her tid, ingen tvivl om det, men der ligger uløste problemer og store faldgruber forude.

“Al-shabaab er helt væk som magtfaktor, det kan vi regne med, men man skal være opmærksom på, at det ikke er en kommende centralregering i Mogadishu, der udfylder magttomrummet i Kismayo og det sydlige og centrale Somalia. Det bliver lokale klanledere,” siger Peter Klansø, direktør for Dansk Flygtningehjælp på Afrikas Horn.

Præsident og regering har ingen magt ud over hovedstaden, sådan er strukturen i Somalia.

Spørgsmålet er derfor, hvilket forhold disse lokale klanledere har til den politiske proces i Mogadishu. Føler de sig medinddraget og tilgodeset?

“Hvis ikke, opstår der igen alvorlige problemer,” påpeger Peter Klansø.

Han mener, at både det internationale samfund og donorer som Tyrkiet skal passe på ikke kun at henvende sig via præsident og regeringsleder.

“I øjeblikket rejser alle ned og hilser på præsidenten, men det går ikke i længden kun at lægge opmærksomheden der. Vi har ansvar for ikke at skubbe til den skrøbelige fred. Vi må inddrage partnere ude fra landet også, hvis den positive udvikling skal fortsætte,” siger han. • /VIBEKE RASK GRØN ER FREELANCEJOURNALIST.

DANSK BISTAND TIL SOMALIA

Ca. 200 mio. kr. om året for perioden 2012–14 (fordobling i forhold til tidligere)

Prioritetsområderne følger regeringens Politikpapir for engagementet i Somalia:

1. Aktivt diplomati
2. Sikkerhed, herunder pirateri
3. God regeringsførelse
4. Vækst og beskæftigelse
5. Forbedrede levevilkår

Danidas politikpapir lægger op til at støtte både centralregeringen i Mogadishu og regionerne.

SOMALIERE I EKSIL VENDER NU HJEM TIL MOGADISHU FOR AT INVESTERE OG ÅBNE FORRETNINGER. LIBAN EGAL (I MIDTEN) HAR LIGE ÅBNET EN BANK.

SIDSTE OMGANG MED STYRELSEN

Danidas styrelse nedlægges til nytår. *Udvikling* var med, da de afgående medlemmer gjorde boet op og luftede kritik og store visioner.

AF ULRIKKE MOUSTGAARD

■ DE HAR RY FOR AT VÆRE SKRAPPE. Når Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde – også bare kaldet Danidas styrelse – samles for at tage stilling til, om de vil sætte et blåt stempel på millioner af danske skattekroner til miljøprogrammer i Bolivia eller valgprocesser i Zimbabwe, har der som regel været hektisk aktivitet i Udenrigsministeriet forinden. Styrelsen skal sikre kvaliteten af dansk u-landsbistand – og derfor er der lagt op til kritiske spørgsmål til embedsmændene, når det går løs på de timelange styrelsesmøder. Men da styrelsen mødes denne eftermiddag i november i Eigtveds Pakhus på Christianshavn, er det ikke bevillinger, der er på dagsordenen. Det er styrelsen selv.

“Det her er vel en slags begravelse,” som et af medlemmerne bemærker.

Når Danmark går ind i 2013, er styrelsen historie. Styrelsen, hvis medlemmer er udpeget i kraft af deres personlige kapacitet, afspejler forskellige dele af det danske samfund lige fra industrien til lønmodtagerne.

Styrelsen har eksisteret siden Danidas fødsel i 1962. Nu erstattes den af en ny konstruktion (se boks) som led i den ny lov om dansk udviklingssamarbejde, der blev vedtaget i maj. Så i dag gør de afgående medlemmer status. Alle kan tale frit fra leveren.

Uanset tilhørsforhold har det været “en ære” og “et privilegium” at sidde med ved bordet, når dansk støtte til verdens fattige skulle fordeles, lyder det fra styrelsens medlemmer. Med privilegier følger dog også forpligtelser. Ikke mindst til at give sin erfaring videre.

Eller som styrelsesmedlem Henrik Secher Markussen, professor på Internationale Udviklingsstudier, Roskilde Universitet, formulerer det: “Vi er vel i gang med et skrive et slags testamente. Jeg tror på, vi har bevæget virkelig meget. Men der står så også nogle udfordringer tilbage.”

NYTTER DET NOGET?

En af udfordringerne, flere peger på, handler om, hvorvidt dansk udviklingspolitik er på rette spor – set i den store sammenhæng. Den globale virkelighed og magtfordeling ændrer sig, men afspejles de forandringer godt nok i dansk udviklingspolitik? Et andet tema, der går igen i flere indlæg, handler kort og godt om, hvorvidt udviklingsbistanden nytter. Henrik Secher Marcussen mener, at der er noget galt med koblingen mellem årsag og virkning.

“Man antager, at en styrkelse af god regeringsførelse i et land fører til demokrati, som fører til udvikling og afskaffelse af fattigdom. Men der er ingenting, der tyder på, at der eksisterer

en veldokumenteret årsagssammenhæng. Så her har tyrkertroen fortsat overtaget,” siger han.

“Tyrkertroen” i dansk bistand nævnes af flere. Anders Ladekarl, generalsekretær i Dansk Røde Kors, sætter for eksempel spørgsmålstegn ved den stærke danske tro på, at det er gennem staten, man bedst støtter individerne i et samfund.

“Det tror man kun på i Europa. Andre steder, uden for Europa, løser man problemerne i helt andre sfærer,” siger Anders Ladekarl.

“Når vi fokuserer så kraftigt på staten gennem eksempelvis budgetstøtte, legitimerer vi også stater, som befolkningen ikke selv ser som nogen god løsning på deres fundamentale problemer. Pengene bliver i bureaukratierne. Afghanistan er det værste eksempel. Der er nul skatter. Donorer finansierer 95 procent af staten for at folk kan få hjælp – og komme til at holde af staten. Vi har brug for at ryste op i dogmerne,” siger han.

Og flere rejser spørgsmålet om, hvor længe man skal blive ved med at støtte. Nogle lande har modtaget dansk støtte i flere årtier. Der satses stort på kapacitetsopbygning. Men hvad kommer der ud af det? Og hvor er exit-strategierne?

“Bistand er blevet en varig tilstand. Og det er ikke kun i Danmark, at

bistandsafhængighed er usundt. Et samfund fungerer kun, hvis man kan forsørge sig selv og sine,” siger Lars Goldschmidt, direktør i Dansk Industri.

Han ønsker sig et meget større fokus på erhvervsudvikling og at skabe vækst og beskæftigelse. Den holdning deler mange af styrelsens medlemmer med ham. Der skal skabes konkrete job og tænkes i erhvervsuddannelser. Det er ikke nok kun at tale om rettigheder.

“Man kan ikke spise rettigheder,” som Marie-Louise Knuppert, LO-sekretær og styrelsens næstformand, bemærker.

STATEN ER VIGTIG

Holdningerne i styrelsen er mange. Og de afspejler måske i virkeligheden essensen af dansk udviklingspolitik, der ifølge flere styrelsesmedlemmer mangler overordnede visioner og sammenhængskraft, fordi den ændrer sig hver gang, en ny minister kommer til.

“Måske har man ikke helt fundet den hellige gral endnu,” som styrelsens formand Klaus Bustrup siger, da han et par timers diskussion senere

skal fremlægge styrelsens “testamente” for udviklingsminister Christian Friis Bach.

Ministeren er ikke enig i alle de kritiske synspunkter, der er blevet luftet i løbet af dagen.

Han er enig i, at der skal sættes på beskæftigelse og vækst, men den indsats kan ikke stå alene. I hans bog er der brug for rettigheder, og der er brug for en stærk stat.

“Hvis man ser på landbruget, nytter det ikke at kaste sig ud i landbrugsprojekter, hvis det land har en elendig landbrugspolitik” siger han.

En stærk stat er også fundamentet for at skabe velfærd og udvikling, mener ministeren. Lige nu er flere afrikanske lande i færd med at opbygge egentlige velfærdsstater med offentlig sygesikring eller pensioner til ældre.

“Det skal vi engagere os langt mere i. Man kan ikke drive et samfund alene gennem civilsamfundet eller private virksomheder. Vi har brug for stærkere stater i de fleste fattige lande. Men det er klart, at det også er “noget for noget”. Dér, hvor regeringerne vil noget og gør noget, er vi

med. Men dér, hvor det ikke sker, søger vi andre muligheder for at skabe forandringer og bekæmpe fattigdommen,” siger Christian Friis Bach.

Udviklingsministeren takkede styrelsen for indsatsen, glædede sig til at arbejde sammen med den nye bevillingskomite og det nye udviklingspolitiske råd, som han mente ville sikre øget åbenhed, faglighed og inddragelse •

TO NYE ORGANOER

Danidas styrelse erstattes per 1. januar 2013 af en **bevillingskomite** med otte medlemmer (tre embedsmænd fra Udenrigsministeriet samt fire uafhængige eksperter medlemmer med udviklingsfaglig erfaring). Formanden vil være Udenrigsministeriets direktør for udviklingspolitik.

Derudover etableres et helt nyt **udviklingspolitiske råd**, hvis op til 15 medlemmer udpeges af udviklingsministeren på baggrund af indstillinger fra en række interesseorganisationer.

AMBASSADENS MØDRE

Syv forskellige ambassadører har arkivaren og administrationsassistenten på Danmarks ambassade i Tanzania arbejdet under. De kalder tiden på ambassaden for en lang, men uforglemmelig rejse: "Vi vil nyde vores arbejde, til vi går på pension."

Mary Fernandes
Administrationsassistent ved
Danmarks ambassade i Tanzania

Augusta Fernandes
Arkivar ved Danmarks
ambassade i Tanzania

DRONNING MARGRETHE OG PRINSGEMALENS BESØG I TANZANIA I 2008 HAR VÆRET ET AF HØJDEPUNKTERNE I KARRIEREN FOR KRONIKØRERNE.

“

Før vi kom til den danske ambassade som receptionist og administrationsassistent, havde vi aldrig oplevet, hvad “ledelse” virkelig betyder.

■ SIDEN 1980'ERNE har Mary og jeg (Augusta) arbejdet på den danske ambassade i Dar es-Salaam i Tanzania. Det har frem til nu været en lang, men uforglemmelig rejse.

I 1984 blev jeg udvalgt til stillingen som receptionist på Danidas repræsentation. Jeg var receptionist i mange år, men for fem år siden blev jeg forfremmet til jobbet som arkivar. Mary har været administrationsassistent siden 1988. Vi er stolte over at kunne sige, at vi i denne periode har arbejdet sammen med seks til syv forskellige ambassadører, som alle var meget engagerede i Tanzanias udvikling, og som hver især har haft deres egen tilgang og beslutsomhed i forhold til at nå målene.

Mary og jeg har oplevet, hvad god ledelse er. Før vi kom til den danske ambassade som receptionist og administrationsassistent, havde vi aldrig oplevet, hvad “ledelse” virkelig betyder. Selv om der er sket en stor social udvikling i Tanzania på kort tid, tager det stadig tid for tanzaniske kontorledere at blive ledere og lære, hvordan man praktiserer “god ledelse”. Det er alt sammen noget, der kommer med tiden. Mary og jeg har lært meget om dansk kontorkultur og ledelse. Vi vil nu kort fortælle om nogle af de gode oplevelser med ledelse, vi har haft på den danske ambassade – vi mener, at tanzaniere kan lære meget.

FLYGTNINGE OVER MUREN

Mit arbejde som receptionist var travlt, men dejligt. Jeg skulle tage mig af rigtig mange besøgende, både danskere og lokale, og jeg skulle vide en masse ting om mange forskellige emner: pas, projekter, intern og ekstern korrespondance, og der var også folk, som kom for at få økonomisk bistand.

Dengang var sikkerheden ikke så høj, som den er nu, og jeg havde nogle skræmmende oplevelser. Som dengang fem mozambiquiske flygtninge sprang over muren og brød ind på

kontoret. Heldigvis angreb de os ikke, men var kun interesseret i at undslippe immigrationspolitiet, fordi de ikke havde de nødvendige indrejsedokumenter. De fem flygtninge opholdt sig i receptionsområdet i en uge, og alle medarbejderne måtte bruge bagdøren, når de kom og gik. Hoveddøren i receptionen var aflåst.

På det tidspunkt havde vi en ambassadør, som var en ægte diplomat. Folk var så bange, at de begyndte at sige til ambassadøren, at han hellere måtte ringe til politiet, men det afslog han blankt, fordi han vidste, at det ikke var menneskekærligt at gøre det. Han sikrede sig, at flygtningene fik mad og vand at drikke hver dag, mens han forsøgte at finde én, der kunne tale med dem og nå til en mindelig løsning. Med hjælp fra den danske ambassadør, som på det tidspunkt var Flemming Bjørk Pedersen, overgav de sig til det tanzaniske politi, og de fik asyl og lov at blive i Tanzania.

DRONNINGEN HOLDT MIG VÅGEN

Mary synes, at et godt eksempel på god ledelse var, dengang dronning Margrethe den Anden af Danmark og prinsgemalen besøgte Tanzania i november 2008. Det var en hektisk periode for ledelsen, da besøget skulle arrangeres, især fordi der skulle laves aftaler med de tanzaniske myndigheder og præsidenten og arrangeres ture til nogle af projekterne i forskellige områder, herunder naturligvis også til det verdensberømte Ngorongoro Krater. Men den daværende ambassadør, Bjarne Sørensen, havde en indflydelse og beslutsomhed, som med hjælp fra ambassadens medarbejdere gjorde, at de fleste aftaler kom i stand. Da ambassadøren fortalte, at Danmarks dronning kom til Tanzania, blev vi alle meget begejstrede.

For mig betød det, at jeg den dag, hun skulle komme, var så glad og spændt, at jeg slet ikke kunne sove natten før bare ved tanken om, at vi alle ville få mulighed for at hilse på hende. Vi havde prøver, hvor vi lærte, hvordan man bukker, når man hilser på Hendes Majestæt. Alle, både danske og tanzaniske medarbejdere, var meget berørte over at skulle møde Hendes Majestæt. Selv om danskerne havde været i Danmark, var det ikke alle, som havde hilst på hende. Også for dem var det en mulighed for at møde hende ansigt til ansigt.

Ud over dette uformelle besøg var der også en stor offentlig festligholdelse af besøget i politiets lokaler, hvor ambassadens medarbejdere og diplomater fra de nordiske lande var særligt inviterede. Det var ambassadør Bjarne Sørensen, som sørgede for, at de udstationerede og lokale medarbejdere også blev inviteret. Der var mad og drikke, og et berømt dansk band spillede. For os tanzaniere var det vigtigste den ære, det var personligt at blive budt velkommen af dronningen og få mulighed for at veksle et par ord med hende og trykke hendes hånd. Mary og jeg blev fotograferet sammen med hende, og vi har begge hængt billedet op på vores opslags-tavle.

MØDES ALTID MED SMIL

Et godt forhold mellem medarbejdere og arbejdsgiver betyder, at vi skal respektere hinanden på trods af vores forskellige kulturer. Vi skal dele viden og udvise solidaritet. Hvis nogen er i tvivl om noget eller har brug for hjælp, skal vi ikke tøve med at hjælpe. Specielt når der kommer nye folk til ambassaden, skal de alle behandles ens og uden diskrimination, uanset om det er en lokal eller dansk elev eller endda en ny ambassadør eller en rådgiver. Indtil nu har jeg og mine kollegaer uden overdrivelse nydt godt af ovennævnte. Når man kommer ind på udsendte medarbejders kontor, mødes man for eksempel altid med et smil. Vi har aldrig nogensinde oplevet nogen konflikter.

Arbejdet på ambassaden giver Mary og mig en følelse af sikkerhed (en diplomatisk repræsentation) og prestige. Vi nyder også godt af en stor fleksibilitet, det vil sige, at man for eksempel kan møde en time senere og blive en time ekstra, så man alligevel arbejder samme antal timer. Det er vigtigt, og det betyder rigtig meget, især hvis der er problemer i familien eller andre tvingende eller uforudsete omstændigheder.

På et tidspunkt i slutningen af 1980'erne var der akut mangel på vand, og strømmen var rationeret. På ambassaden var man så hensynsfulde at udlevere dunke til alle lokale medarbejdere, og vi fik lov at tage vand med hjem fra ambassaden. Og hvad angår strømrationeringen, fik alle lokale medarbejdere udleveret lommelygter, batterier og kogeblus.

Det rørte os, og vi følte, at nogen tog sig af os.

En anden episode var i forbindelse med bombesprængningerne i Mbaga og Ubungu sidste år, som berørte en af vores kollegaer. Nogle af hendes vigtige ejendele brændte, og ambassaden hjalp hende og gav hende nogle fridage, så hun kunne komme sig over chokket.

Eller hvis en medarbejder bliver syg eller dør og skal begraves, så samles vi alle og støtter de efterladte. Det omfatter også økonomisk bistand fra ambassaden. Inden for de seneste tre år har vi mistet to medarbejdere på ambassaden, og deres familier er blevet behandlet med stor medfølelse. Blandt andet deltog vi i begravelserne, som fandt sted i landsbyer, der lå langt fra ambassaden. I denne forbindelse skylder vi vores tidligere ambassadør og ledelsen en stor tak for deres medfølelse og menneskelighed.

Det er et privilegium at arbejde på en ambassade, og verden omkring os respekterer os og misunder os de muligheder, vi har for at arbejde sammen med andre kulturer. Vi arbejder på vores egne kontorer, man har tillid til os, og vi får lov at udføre vores arbejde, for vi har alle hver vores ansvarsområder og arbejder disciplineret sammen som et team. Alle disse år, hvor Mary og jeg har arbejdet på ambassaden, har været virkeligt gode og uforglemmelige, og vi vil nyde vores arbejde, til vi går på pension. •

STEMMER FRA VERDEN

I anledning af Danidas 50-års jubilæum i år er lokalt ansatte på de danske ambassader i udviklingslandene blevet inviteret til at deltage i en kronikkonkurrence.

Vinderkronikken *Græsrods kamp mod korruption* blev trykt 16. marts 2012 i Morgenavisen Jyllands-Posten.

Hovedparten af den debat, vi hører om u-landsforhold, udgår fra personer i Danmark – her er chancen for at høre virkeligheden set fra syd, når *Udvikling* bringer i alt tre bidrag fra konkurrencen.

De første to kronikker blev bragt i *Udvikling* nr. 4 og nr. 5. Dette er den tredje og sidste kronik i serien.

Læs alle kronikker under "Danida 50 år" på www.danida.dk

LÆSERNES MENING

Send debatindlæg på 150-300 ord til udvikling@um.dk

Om forsker-hjerner

AF **KLAUS WINKEL**,
TIDLIGERE CHEF FOR DANIDA-KONTORET
FOR EVALUERING OG FORSKNING

I UDVIKLINGS NUMMER fra okt./nov. 2012 er der på side 5 en artikel om, hvordan det er lykkedes for et forskningsbistandsprogram at undgå hjerneflugt. 90 procent af de 44 ph.d.-uddannede er nemlig blevet i deres eget land efter uddannelsen.

Historien handler om et svejtsisk program – og den kunne være blevet langt bedre, hvis den havde handlet om et Danida-program: Under Enreca-programmet blev omkring 150 forskere fra vore samarbejdslande uddannet til en ph.d. – og 98 procent af dem arbejder i deres hjemlande. Med til den historie hører, at det svejtsiske program bygger på erfaringer fra Enreca-programmet.

Udvikling handler fortsat om stort set alt muligt andet end resultaterne af dansk bistand – med meget få undtagelser. Uanset redaktionens ambition om at være Danmarks globale magasin, kan det ikke undgås, at mange læsere forventer, at et blad, der er udgivet og (rundhåndet) finansieret af Danida, holder danskerne ordentligt orienterede om dansk bistand. Det er ærgerligt, at magasinet forpassede en så oplagt anledning til at fortælle om en Danida-succes. •

Hjælp – børn dør af sult!

AF **KJELD KRAGESKOV**,
TIDLIGERE U-LANDSARBEJDER I AFRIKA

DANIDA OG DE PRIVATE hjælpeorganisationer kan ikke acceptere, at omverdenen ikke reagerer, når børns liv igen, igen står på spill! Det handler om sultkatastroferne i Afrika.

Hovedårsagerne til, at så mange børn dør af sult i for eksempel Afrika, er (også), at korrupte styre sammen med naive og konfliktsky hjælpeorganisationer i Danmark gennem mere end 40 år ikke har haft mod til at tage problemet med befolkningstilvækst tilstrækkeligt alvorligt!

Jeg anklager eksempelvis De Radikale for ikke at have brugt den viden, de havde/har om emnet helt tilbage

fra 1960'erne. En viden, som tydeligt pegede på, at den katastrofalt høje befolkningstilvækst i området ville føre til, at mange børn fortsat ville dø af sult og underernæring.

Dette blev forstærket af, at udviklings- og lægehjælpen til området er øget meget fra 1960'erne og frem. Her ved overlevede flere børn, som blev voksne og så selv satte mange børn i verden.

Kære udviklingsminister: Her i jubilæumsåret for Danida bør du gøre noget mere ved dette vigtige, men forsmte emne. • /Forkortet af red. Læs hele indlægget på www.udvikling.dk

Udvikling og Foreign Affairs

AF **HANNE LENI ANDERSEN**,
UDVIKLINGSSOCIOLOG OG FREELANCEJOURNALIST

HOVEDARTIKLEN I UDVIKLINGS SENESTE NUMMER handler om "mafia-stater". Forfatter er den venezuelanske økonom Moises Naím fra den amerikanske tænketank Carnegie, der skal fremme USA's superpowerinteresser politisk, økonomisk og militært. Naím udråber blandt andet sit fædreland Venezuela til "mafia-stat" og præsident Hugo Chávez og hans forsvarsminister til "narkobaroner", ganske voldsomme beskyldninger mod en nyligt genvalgt regering med stor folkelig opbakning.

Måske vidner det om hans ærgrelse over ikke selv at være kommet i regering. Naím har været minister i Perez' regering og er en velkendt fjende af Chávez' folkelige Bolivarianske Revolution, som gennem de seneste otte år har løftet de fattigste ud af fattigdommen og ind i skole- og sociale programmer, som når helt ud i de fjerneste bjergegne og med bæredygtig udvikling som et mantra (..). • /Forkortet af red. Læs hele indlægget på www.udvikling.dk

5 der rykker

THOMAS E. PEDERSEN, 38, er ny formand for Dansk Folkehjælp. Thomas E. Pedersen er uddannet isenkræmmer og har været en del af organisationen siden 1991. Han har tidligere været formand for Dansk Førstehjælpsråd.

FRÉDÉRIC SOMAILA CABORÉ, 57, er ansat til at lede Børnefonden i Benin. Caboré er født og opvokset i Burkina Faso og har 20 års erfaring med udviklingsarbejde. Han har tidligere været regionsdirektør for Vestafrika i den britiske ngo International Service.

MARIANNE FREDERIKSEN, 56, er ny international leder i Danske Handicaporganisationer (DH). Hun er uddannet journalist og har både været udsendt til Sydafrika og Uganda for DH. Derudover er hun tidligere direktør i Muskelsvindfonden.

JENS VEDSTED-HANSEN, 59, der til daglig er juraprofessor på Aarhus Universitet, er Danmarks nye repræsentant i bestyrelsen for EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder. Her skal han fremover være med til at sikre friheds- og menneskerettigheder for europæerne. Han er også i bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder.

BIRGITTE BREKKE, 58, er udpeget som international sekretær for Frelsens Hær Europa. Birgitte Brekke har tidligere gjort tjeneste i blandt andet Bangladesh, Sri Lanka og Pakistan og været primus motor på Frelsens Hærs eget fair trade-koncept: Sally Ann.

Til kamp for somaliske kvinder

AF MARIE SJØDIN GRÆSHOLM

DET ER ET UTRÆTTELIGT arbejde for somaliske kvinders rettigheder, der har indbragt somaliske Hawa Aden Mohamed FN's Flygtningehøjkommissariat UNHCR's prestigefyldte Nansenpris på 100.000 dollars, som uddeles hvert år for en særlig indsats for flygtninge.

63-årige Hawa Aden Mohamed var blandt de to millioner mennesker, der flygtede fra Somalia, da militærdiktatoren Siad Barre blev styrtet i 1991. Men allerede i 1995 vendte hun tilbage. Efter at have levet som flygtning i blandt andet Canada, USA og Kenya havde hun set, hvordan kvinder rundt om i verden deltager i at opbygge deres lande på lige fod med mænd. Det samme ønskede hun, skulle ske i Somalia.

UDDANNELSE ER VIGTIGST

Kun 24 procent af de somaliske piger kommer i skole, men Mohamed var en af de heldige få, fordi hendes far prioriterede skolegangen for både drenge og piger. Siden er det blevet til to universitetsgrader i ernæring og børns udvikling.

Skolegangen er siden blevet en mærkesag i kampen for at forbedre kvinders og pigers liv i Somalia. Efter at have endt sin uddannelse blev hun leder af et center for kvinders uddannelse i det somaliske uddannelsesministerium. Og da hun vendte hjem til

Somalia efter sin tid som flygtning, oprettede hun Galkayo Uddannelsescenter for Fred og Udvikling i Puntland i det nordøstlige Somalia. Omkring 400 piger går i dag i centerets grundskole, og mere end 3.000 kvinder bliver undervist i spørgsmål om for eksempel sundhed, ernæring og kvinders arbejdsbyrder. Ifølge Unicef er andelen af piger, der har modtaget undervisning i distriktet, hvor centeret ligger, steget fra syv til 40 procent, mens centeret har eksisteret.

TIL KAMP MOD OMSKÆRING

Galkayo Uddannelsescenter kæmper mod kvindelig omskæring og arbejder for, at kvinder bliver bevidste om deres basale rettigheder. Det anslås, at 96 procent af de somaliske kvinder er omskårede. Før Mohamed blev født, døde hendes ældre søster af en infektion efter en omskæring.

I Somalias nye forfatning fra juni 2012 er første skridt mod stop for brugen af omskæring taget: "Omskæring af piger er en grusom og nedværdigende praksis og ensbetydende med tortur. Omskæring af piger er forbudt."

Nansenprisen blev uddelt første gang i 1954 (til Eleanor Roosevelt) og er oprettet til ære for FN's første højkommissær for flygtninge, nordmanden Fridtjof Hansen. •

AKTUELT

- **Burma:** Danmark åbnede den 4. november et nyt repræsentationskontor i Yangon. Åbningen af kontoret markerer et nyt kapitel i Danmarks forhold til det tidligere isolerede Burma, som over det seneste års tid har taget betydelige skridt mod demokrati, reformer og mere åbenhed over for omverdenen.
- **Mozambique:** Udviklingsminister Christian Friis Bach og Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary rejste 8. november til Mozambique. Rejsen havde fokus på Afrikas bredere udviklingspolitiske forhold og de konkrete problemer forbundet med reproduktiv sundhed og rettigheder.
- **Evalueringspris:** Danidas tidligere evalueringschef Niels Dabelstein har modtaget prisen *Outstanding Evaluation Award* – evalueringsverdenens "Oscar". Prisen gik til hele holdet bag den største evaluering af udviklingsbistand nogensinde, evalueringen af Paris-erklæringen, der blev styret af et sekretariat på Dansk Institut for Internationale Studier med Dabelstein i spidsen.

www.danida.dk

EVALUERINGER

Følgende evaluering offentliggøres i løbet af oktober/november 2012:

- **Public Financial Management:** Evalueringen søger at afdække resultaterne af reformer af den offentlige finansforvaltning i Burkina Faso, Ghana og Malawi i perioden 2001-2010, samt hvilken rolle international støtte har spillet.

Følgende evalueringer er under færdiggørelse og forventes offentliggjort i november/december 2012:

- **Adgang til retslige serviceydelser i Zambia:** Fokuserer på erfaringer med støtte til retsvæsenet og sikring af bedre adgang til retslige serviceydelser i Zambia.
- **Danidas Fellowship Program:** Undersøger erfaringer med og resultater af Danidas Fellowship Program.
- **Civilsamfundsorganisationers engagement i politik-dialog:** Fokuserer på erfaringer med støtte til civilsamfundsorganisationers forsøg på at påvirke politik-processer i blandt andet Mozambique, Uganda og Bangladesh.

www.evaluering.dk

STYRELSEN

På sit møde i **oktober** tiltrådte Danidas Styrelse følgende bevillinger:

- **Mozambique:** Sektorprogram for sundhed og ernæring, fase V – 450 mio. kr.
- **Burkina Faso:** Landbrugssektorprogram, fase III – 380 mio. kr.
- **Indonesien:** Miljø-, energi- og klimaprogram, fase III – 270 mio. kr.
- **Klima:** Etablering af klimainvesteringsfond (KIF) – 100 mio. kr.
- **Centralamerika:** Fremme af menneskerettigheder i Centralamerika med fokus på Honduras, Guatemala, og Nicaragua – 50 mio. kr.

- **Klimapuljen 2012 (den globale ramme):** 1) Energisektorprogram for Vietnam – 65 mio. kr. 2) Energisektorprogram for Sydafrika – 40 mio. kr.
- **Sydafrika:** Regionalt dansk program til fremme af fred og sikkerhed, demokrati og økonomisk integration i det sydlige Afrika – 20 mio. kr.

På sit møde i **november** tiltrådte Danidas Styrelse følgende bevillinger:

- **Afrikas Horn:** Fødevarer sikkerhed og modstandskraft (IGAD, FAO etc.) – 200 mio. kr.
- **Ramallah:** Direkte økonomisk støtte til det palæstinensiske selvstyre gennem EU – 120 mio. kr.
- **Opfølgning på Rio +20 konferencen:** Bæredygtig Energi for Alle (SE4ALL) – 83,4 mio. kr.
- **Klimapuljen 2012:** Verdensbanken – bidrag til Climate Investment Fund – 47 mio. kr.
- **UNEP og Verdensbanken:** Jord- og vandprogram (støtte til bæredygtig vandforvaltning) – 40 mio. kr.
- **Natur:** Kernebidrag til den Internationale Sammenslutning for naturbevarelse (IUCN) – 40 mio. kr.
- **Arbejdsrettigheder:** Bidrag til Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) – 40 mio. kr.

Danidas Styrelse er rådgivende organ for udviklingsministeren. Styrelsen drøfter og indstiller nye programmer, strategier og handlingsplaner.

VERDENS FARLIGSTE BILISTER

Hvem kører mest råddent i trafikken? Grækere? Italienerne? Nej – hvis du er draget af hårrejsende trafikuheld, skal du tage til Den Centralafrikanske Republik.

AF LASSE HØJSGAARD

■ At brokke sig over sine medtrafikanter går aldrig af mode. De unge i dag kører som gale, kvinder bag rattet er kilde til evig usikkerhed, indvandrere i bil er fartbøller, og gamle mennesker burde konsekvent give kørekortet i bytte for pensionen.

Helt galt bliver det, når vi kommer syd for grænsen. Motoriserede italienere kører på lige dele benzin og adrenalin. Græske veje er den rene kampzone.

Men hvem er egentlig verdens farligste bilister? Svært at fastslå, vil no-

gen måske sige. Nej, slet ikke. Statistikken giver os nemlig et utvetydigt svar.

Verdens farligste bilister bor i det dybeste Afrika – i Den Centralafrikanske Republik.

LILLE VOGNFLÅDE – STOR RAVAGE

Vejsikkerheden i den tidligere franske kolonistat kan beskrives på følgende måde: Hvis du sætter dig i en bil med de nationale kendingsbogstaver RCA, er risikoen for, at du ikke stiger ud af den i levende live, 1.700 gange større, end hvis der står DK på bagsmækken.

I verdenssundhedsorganisationen WHO's seneste rapport om trafikale dødsulykker kan man læse, at der er små 6.000 køretøjer indregistreret i Den Centralafrikanske Republik, og samtidig estimerer rapporten, at der hvert år dør 1.400 mennesker i trafikken. Altså et årligt dødsfald for hvert fjerde køretøj. At en så lille vognflåde kan skabe så meget ravage, er dybt skræmmende, men også en smule fascinerende.

Nu kan man selvfølgelig overveje, om de centralafrikanske indregistreringsmyndigheder er lige så effektive som de danske. 6.000 biler lyder ikke af meget i et land med 4,5 millioner indbyggere. Nå, lad nu det ligge.

HÅRREJSENDE TRAFIK

Det er ret generelt, at selen skal strammes godt til, når man kører på de afrikanske veje. Lande som Etiopien og Liberia gør sig også rigtig uheldigt bemærket med de indregistrerede bilers årlige "dødsrater" – begge over 10 procent – og de følges af en lang række centralafrikanske lande. De fleste Afrika-farende kan da også fortælle om personlige oplevelser med overfyldte, faldefærdige køretøjer på ligeledes nedbrudte veje.

Europamestrene i livsfarlig kørsel er Ukraine, mens Belgien er det vest-europæiske land, der først viser sig på den uheldige liste.

Og hvad kan man så bruge alle disse hårrejsende tal til? Tja, som dansker kan man jo glæde sig over en forholdsvis sikker trafiksituation herhjemme, og så kan man erindre endnu en statistik – nemlig den fra Statens Institut for Folkesundhed, der siger, at langt de fleste dødsulykker sker i hjemmet – fem gange så mange som i trafikken. Så bare se at komme ud ad døren, før det går galt! ♦ /LASSE HØJSGAARD ER FREELANCEJOURNALIST.

21. DECEMBER 2012

VERDENS ENDE

Mange religioner og kulturer har profetier om verdens undergang, men særligt én tiltrækker sig opmærksomhed. Den gamle præcolombianske maya-kalender, hvis startdato er år 3.114 før vor tid, udløber nemlig 21. december 2012. Det tolkes af nogle som et tegn på, at verden vil forandre sig dramatisk denne dag.

www.instituteofmayastudies.org

1. JANUAR 2013

FIRE ÅRTIER MED EUROPA

2013 bliver skudt i gang med et 40-års jubilæum. På årets allerførste dag er det fyrré år siden, at Danmark trådte ind i den europæiske union. Dermed gik Danmark også ind i et samarbejde, der siden fik betydning for verdens fattige: EU er i dag verdens største donor af udviklingsbistand.

www.europa.eu

18. DECEMBER 2012

20 ÅRS MINORITETSRETTIGHEDER

I år er det 20 år siden, at FN styrkede beskyttelsen af minoriteter. Det skete i 1992, da FN vedtog sin "Erklæring om personer der tilhører nationale eller etniske, religiøse og sproglige minoriteter".

www.un.org

2013

QUINOAENS TID

1. januar starter et FN-sanktioneret æresår for risen og bulgurens lækre lillebror: quinoa. Det spises særligt i Peru og Bolivia, hvor planten dyrkes. I Danmark er det først og fremmest de små frø, man bruger i madlavning, men også bladene er en lækker salatpise, hvis man alligevel er i Sydamerika.

www.un.org

7. FEBRUAR–23. FEBRUAR 2013

KUNSTNERE I KARAVANE

Tag med på en musisk rejse gennem Sahel. En kunstnerkaravane for fred og national forening vil fra starten af februar rejse gennem Mali, Mauretanien, Niger og Algeriet for til sidst at ende i Burkina Faso. Til sidst kan du opleve folkemusikere fra samtlige lande til festival i ørkenen.

www.festival-au-desert.org

RETTELSE

I artiklen Verdens nye Picasso er kineser i seneste nummer af *Udvikling* fremgår det, at Indien ikke har noget statsfinansieret museum for moderne kunst. Dette er ikke korrekt. Kunstmuseet National Gallery of Modern Art i New Delhi udstiller både moderne kunst og samtidskunst. Vi beklager fejlen.

Se museet på www.ngmaindia.gov.in

udvikling

FILM, DER FOTJENER ET PUBLIKUM

For elskere af dokumentarfilm var højdepunktet dette efterår uden tvivl filmfestivalen CPH:DOX, der bød på et hav af tankevækkende, kryptiske og bevægende film. En del af disse film skildrer den "udkantsverden", som de fattige lande, *Udvikling* skriver om, lever i.

Derfor har det været oplagt for Udvikling og CPH:DOX – for andet år i træk – at indgå et makkerskab, hvor magasinet i al beskedenhed fik sit eget verdensfilmprogram på festivalen: Udvikling udvalgte fire film, der fortjener en særlig opmærksomhed. Det skete ved at arrangere paneldebatter, live musik og interview med instruktørerne i forbindelse med visning af filmen. Og så selvfølgelig bruge *Udvikling* til at slå på tromme for arrangementet.

Udkantsdanmark har fyldt meget i debatten det seneste år. Det gav inspiration til temaet for dette års *Udvikling*-verdensfilmprogram: "udkantsverden": De udvalgte film handlede i år om steder og mennesker i Moldova, Rusland, Tchad og Afghanistan.

I filmen *Living/Building* blev der bygget en motorvej igennem ørkenen i Tchad. I *My Afghanistan* mødte vi de mennesker og det hverdagsliv, der udspiller sig på grænsen til krigszonen. I *Fortress* kom vi til landet Transnistrien, der har eget pas og møntfod, men som ingen dog officielt anerkender. *Tomorrow* viser os, hvordan kunsten kan være med til at skabe samfundsforandringer, også hvor der ingen midler er.

Fire gode arrangementer, der bød på helt forskellige verdener.

Især arrangementet om udbryderrepublikken Transnistrien bød på en helt særlig stemning. Den propfyldte sal sitrede af kærlighed til de gamle østlande og en interesse for vores "brødre" i et hjørne af Europa, der er overset.

Som magasin er det værdifuldt at komme i dialog med vores læsere, for det er vigtigt at vide, hvem man skriver til. Vi glæder os til at møde jer til årets læserarrangementer i 2013.

Redaktionen

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA | 50 DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE
1962-2012

DANIDAS OPLYSNINGS- BEVILLING

Har du en idé til en aktivitet, der kan øge befolkningens viden om fattige lande og udviklingsbistand?

Så kan du søge, når Udenrigsministeriet uddeler penge fra Danidas Oplysningsbevilling.

HVAD KAN DU SØGE TIL?

- Oplysningsprojekter i Danmark, herunder undervisningsmateriale
- Dokumentarfilm på landsdækkende tv (U-lands-tv-puljen)
- Rejsestipendier til fagfolk og privatpersoner (rejsen skal resultere i et eller flere oplysningsprojekter i Danmark)
- "Omvendte" rejsestipendier, hvor der inviteres en eller flere personer fra et udviklingsland, som deltager i oplysningsaktiviteter i Danmark

HVORNÅR KAN DU SØGE?

- Oplysningsprojekter og U-lands-tv-puljen: mandag den 4. marts 2013
- Rejsestipendier og omvendte rejsestipendier: mandag den 18. marts 2013

www.oplysningsbevillingen.um.dk